

Freedom

Equality

The Democracy Book

Jerry Dean Epps, Ph.D.

Justice

Hope

Teachers Manual

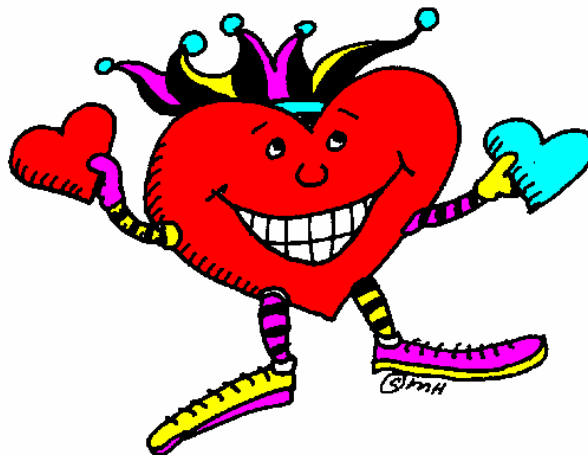
A Democrácia Könyve

TANÁRI SEGÉDLET

A Demokrácia 18 alapelve

“Nadesh & Petra” Története

Diákokkal végezhető gyakorlatok

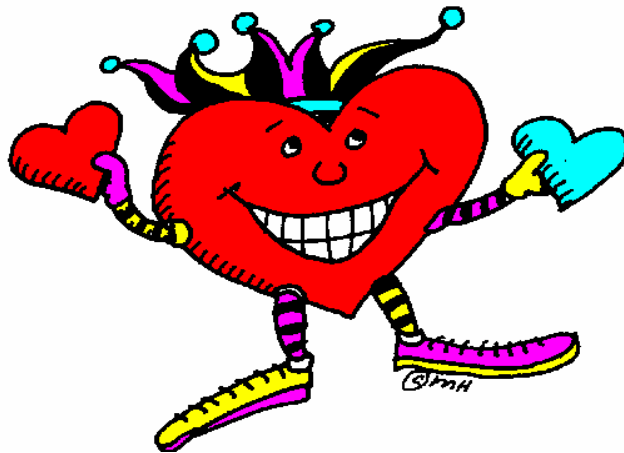

írta

Jerry Dean Epps, Ph. D.

A SZERZŐRŐL

Dr. Jerry Dean Epps, (Ph. D. Emberi Szolgálatok, M.A. Szociológia, B.A. oktatás) tanár és tanácsadó. Tanított egyetemen és általános iskolai szinten. Életét avval töltötte, hogy tanított, és oktatási anyagokat készített számára nagyon fontos projektek keretében. Életének egy szakaszát Dél-Amerikában töltötte, és ennek köszönhetően beszél spanyolul. A 9/11 terrorcselekményeket követően azt kutatta, hogyan tehetné a világot jobbá minden ember számára. Arra jutott, hogy a demokrácia terjesztése megoldást jelenthet. A világ összes gyermeke számára megírta ezt a könyvet, amely az első lépés célja felé. Könyvét szívéből jövő ajándékként nyújtja az emberiség felé. Feleségével él az Egyesült Államokban, Georgia államban, Mariettában. Aktívan részt vesz spanyol nyelvű projektekben, valamint tanácsadói és üzleti munkát végez. Legnagyobb vágya, hogy minden ember szabad legyen!

Ez a könyv INGYENES

A SZABAD VÁLLALKOZÁS KÖNYVE Copyright 2010, Jerry Dean Epps, Ph. D.

Alább megtalálhatóak azok a tanárok, akik arra biztattak, hogy ez a tananyag ingyenesen hozzáférhető legyen.

A könyv minden országban ingyenesen letölthető. Ha az amerikai könyveladások valaha is profitot fognak termelni, a befolyó összeget a sorozat terjesztésére fogjuk használni szerte a világon, különösen a fejlődő világban.

A könyv jogvédett anyag, amely pénzért nem értékesíthető. Arra biztatunk mindenkit, hogy töltsse le, és használja ingyenesen. A szerző azt reméli, hogy a Szabadság Minden Embernek sorozat, amelynek természetesen ez a könyv, a Szabad Vállalkozás Könyve is része, eljut a diákokhoz világszerte, ezáltal elősegíti a demokrácia létrejöttét, főleg a fejlődő országokban.

Kívánom, hogy a könyv megnövelje annak esélyét, hogy a világban élő minden ember és minden gyermek demokráciában élhessen, és így jobb életük legyen. Nagy örömet okoz, ha Ön is használja ezt a könyvet. Kérem, írja meg nekem, hogyan használta, és hogy mit tanultak belőle a diákok. Kérem, a fenti címekre, illetve a weboldalon megtalálható e-mailre írjon.

A könyvben szereplő illusztrációk

A könyvben lévő összes illusztráció Mark A. Hicks munkája. Az övé a szellemi tulajdonjog is. Számos munkájával nyert különböző díjat. Weboldalán: www.markix.net további információkat kapunk munkáiról. Nagylelkű természetének köszönhetően engedélyezte, hogy használjam illusztrációit ebben a könyvben, és ezért mélységesen hálás vagyok. Az illusztrációkat a DiscoverySchool.com Clip Art Image Galériájában találtam. Ezúton szeretnék köszönetet mondani mind a képekért, mind a lehetőségért, hogy elérhetővé tette őket számomra. Őszinte elismeréssel és hálával fordulok a DiscoverySchool.com és Mark Hicks felé. Ők is hozzájárultak ahhoz, hogy a világ jobbá váljon.

KAPCSOLAT A SZERZŐVEL:

A következő email címen érhetjük el a szerzőt: drjerryepps@gmail.com
Valamint ellátogathunk internetes oldalára: www.TeachDemocracy.org

A HŐSEIMNEK AJÁNLOM KÖNYVEMET

Mindenkinek, akinek volt bátorsága kiállni a szabadság mellett. Volt, aki háborús övezetekben tette ezt meg. Volt olyan, aki polgárjogi mozgalmakban vett részt. Volt, aki országáért tette ezt, és volt, aki egy csoportért. Bárhol is ütötte fel fejét az elnyomás, mindig volt néhány bátor lélek, aki fellázadt és megkérdőjelezte ezt a Szabadság hívó szavát követve. Meghajolok előttük. A szívemben, akár férfiak vagy nők, katonák vagy civilek voltak, számomra ők hősök. Néhányan a szabadság hívását követve életükkel fizettek. Mások egész életükben fáradhatatlan harcot vívtak*, hogy a világot megszabadítsák a zsarnokoktól, elnyomóktól, és az általuk teremtett megnyomorító uralomtól. Egyszerű kis könyvemmel szeretném kifejezni az irántuk érzett tiszteletemet. A történelem különböző időszakaiban a hősök kiálltak a Szabadság mellett. Most ránk került a sor, hogy kövessük a hívó szót. Könyvemet a Szabadság további elősegítésének céljából írtam. Remélem, segíteni fog abban, hogy a Demokrácia az egész bolygón elterjedhessen. Tisztelettel fordulok mindenki felé, aki segíti ezt a folyamatot. Nagyon köszönöm a sok segítséget, amit feleségemtől és támogató barátaimtól kaptam, akik arra bátorítottak, hogy célomat mindenképpen érjem el.

Jerry Dean Epps, Ph.D.

Marietta, Georgia, USA

*Ajánlott olvasmány: például Natan Sharansky életének története, amely során politikai rabból kabinetminiszterré válik. Ajánlom olvasásra az ő személyes történetét és gyakorlatias meglátásait. Komoly kutatásokra alapozott és érzelmileg megrázó könyve, a Case For Democracy, (Sharansky és Dermer, 2004) segít abban, hogy a demokrácia elterjedhessen a világban.

BEVEZETÉS

A Tanári segédletről

Üdvözöllek! Remélem, örömmel dolgozol evvel az anyaggal.

Mit találsz a Tanári segédletben?

Mindent, amit a Hallgatói példányban, és a gyerekekkel végezhető gyakorlatokat.

A Hallgatói példány a következő szerkezetben épül fel:

- (1) A demokrácia alapelveinek vastag betűvel szedett megfogalmazása
- (2) Illusztráció
- (3) Alatta egyszerű szöveg
- (4) Üres rész, amely elég nagy ahhoz, hogy az illusztráció alatti szöveget a helyi nyelven ismét le lehessen írni
- (5) A demokrácia alapelveinek kifejtése egy-két bekezdésben
- (6) A történet egy része, amely kapcsolódik az adott alapelvhez

A Tanári segédlet felépítése megegyezik a diákok példányával, de egyben tartalmaz tapasztalaton alapuló gyakorlatokat, amelyek segítenek az adott fejezetben tanult alapelv megértésében és megjegyzésében..

A demokrácia alapelveit 18 részre osztottam. Ez a szám nem kizárólagos. A 18-as elrendezés megalapozott, de más szerző lehet, hogy 21 vagy 16 stb részre osztja fel. Az illusztráció alatt az alapelv gyakran egyszerűbb szavakkal van megfogalmazva. Ez az általános iskolás gyerekek érdekeit szolgálja.

Bevezető a Sorozathoz

A Szabadság Mindenkinek Sorozat a tervek szerint hat társadalmi tanulmányokat feldolgozó tankönyvből fog állni általános iskolások részére. Az első könyv a Demokrácia könyve itt található. A többi 5 könyv a közeljövőben fog elkészülni. Ezek: A Törvény Uralma, Szabad Vállalkozás, Oktatás mindenkinek, Társadalmi erőforrások bölcs és innovatív felhasználása és Személyes erőforrások blocs és innovatív felhasználása.

A szabadság a kulcs. Amikor az emberek szabadságban élnek, akkor a legvalószínűbb, hogy ki tudják bontakoztatni a bennük rejlő lehetőségeket. Amikor kevesebb a szabadságuk, kevésbé valószínű, hogy meg tudják élni a bennük lévő lehetőségeket.

Olyan világot szeretnénk, amely arra biztatja az embereket, hogy kifejlesszék a bennük lévő tehetségeket. Miért? Mert amikor az emberek kifejlesztik teljesen a tehetségüket, a világ a legjobbat kapja abból, amit minden ember nyújtani tud. Amikor a legjobbat kapjuk abból, amit az emberek nyújtani tudnak, a világ a lehető legjobb helyé válik az emberek számára.

Ezt a sorozatot azért írom, hogy tanítsam és inspiráljam a gyerekeket a demokráciával, törvény uralmával, szabad vállalkozással kapcsolatban stb. Az a szándékom, hogy segítsem őket meglátni ezen intézmények előnyeit, hogy majd később, ahogy felnőnek, személyes és hivatásbeli életükben mindezt a gyakorlati életbe áttegyék. Amint felnőnek, dolgoznak, vállalkozásokat teremtenek, politikáról gondolkodnak, felkészítik gyermekeiket, hogy ők is megtalálják helyüket a világban, szeretném, hogy legyenek elképzeléseik és erőforrásaik, hogy az emberek számára élhető világot tudjanak teremteni.

Tartalom

1.Alapelv. Az élet jobb, ha alkotmányos demokráciára alapuló szabadságban élünk.

“Szeretünk demokráciában élni”

2.Alapelv. Minden ember egyenlő.

“Minden ember egyenlő”

3. Alapelv. Minden ember fontos.

“Minden ember fontos”

4.Alapelv. Amennyiben evvel nem sértesz másokat, úgy élhetsz, ahogy szeretnél.

“Ha evvel nem sértesz másokat, azt teheted, amit szeretnél”

5.Alapelv. A döntéseket szavazás alapján hozzuk.

“Szavazat alapján döntünk.”

6.Alapelv. Minden felnőttnek egy szavazat jár.

“MINDEN EGYES ember egyszer szavazhat”

7.Alapelv. A többség szavazata dönt.

“A többség irányít”

8.Alapelv. Még annak is be kell tartania a többség által hozott törvényeket, aki nem ért egyet a törvénnyel.

“MINDENKINEK be kell tartani a többség által meghozott döntéseket.”

9.Alapelv. Mindenkinek jár szavazati jog a törvényhozók és vezetők megválasztásakor.

“A törvényhozók és vezetők MINDENKI szavazata alapján kerülnek MEGVÁLASZTÁSRA.”

10.Alapelv. A törvényhozóknak és vezetőknek az embereket kell képviselniük, nem saját magukat.

“A jó törvényhozók és vezetők törődnek az emberekkel. Hallani akarnak az emberek felől.”

11.Alapelv. Vannak alapvető jogok, amelyek minden ember számára biztosítottak. Ezeket a jogokat többségi szavazattal sem lehet elvenni az emberektől, akkor sem, ha a többség nagyon jelentős, és a kisebbség nagyon kicsi.

“Az alapvető jogokat nem lehet elvenni az emberektől.”

12.Alapelv. A vallások nem határozhatják meg, mi a törvény – csak az emberek határozhatják meg, hogy mi a törvény.

“A vallások nem hoznak törvényeket, az emberek hozzák a törvényeket.”

13.Alapelv. A gyakorolni kívánt vallás megválasztásának joga az ország legfelsőbb törvénye által biztosított. A törvényhozók nem mondhatják meg az embereknek, hogy milyen vallást gyakoroljanak.

“Senki nem határozhatja meg, hogy az emberek milyen vallást gyakoroljanak.”

14. Alapelv. A katonaság a megválasztott törvényhozók és vezetők irányítása alatt áll.

“Az emberek irányítanak, nem a katonaság.”

15. Alapelv. Sem személy, sem csoport nem hozhat törvényt, hacsak az emberek választás alapján erre fel nem jogosították őket.

“A törvényhozók az emberek akaratát szolgálják.”

16. Alapelv. Magáncsoportok saját gyakorlatot folytathatnak, ha evvel nem szegik meg az ország legfelsőbb törvényét vagy az újabb törvényeket.

“Magáncsoportok saját gyakorlatot folytathatnak, ha evvel nem szegik meg a törvényt.”

17. Alapelv. A vezetőket megválasztják, hogy döntéseket hozzanak, és irányítsák az ország szervezeteit. Mindezt úgy kell tenniük, hogy közben betartsák az ország legfelsőbb törvényét, és minden más új törvényt, amelyet a legfelsőbb törvény után hoztak meg.

A bírók gondoskodnak arról, hogy a vezetők betartsák a törvényeket.

18. Alapelv. Különböző politikai pártok eltérő politikai véleményt fejtenek ki. Az emberek választásán múlik, hogy melyik pártot támogatják.

“Az emberek abban a pártban játszanak aktív szerepet, amelyet leginkább kedvelnek..”

1. Alapelv. Az élet jobb, ha alkotmányos demokráciára alapuló szabadságban élünk.

(Az illusztrációk Mark Hicks szerzői tulajdonában vannak, lásd iii old)

“Az emberek szeretnek demokráciában élni”

Az emberek szeretnek szabadon élni. Amikor dolgoznak, ennivalót vásárolnak a boltban vagy tanulnak, szeretnek demokráciában élni. Mások nem mondhatják meg nekik, hogy mit csináljanak. Szeretnék, ha valaki folyton megmondaná, mit csinálj? Az emberek szeretik, ha nem kell azon aggódnia, hogy az éjszaka közepén katonák jöhetnek, akik elviszik őket. Szomorú és mérges lenni, ha családtagjaidat elvinnék a katonák? Az emberek szeretik, ha beleszólhatnak abba, hogy kik legyenek a vezetőik. Azt is szeretik, ha mindenkit igazságos törvények védenek. Ezért szeretnek az emberek demokráciában élni. A munkás, a boltos, az iskolás gyerekek mind jobb életet élnek demokráciában.

Történet:

“Nadesh és Petra kalandjai”

“Ébren vagy?” suttogta Nadesh testvérenek, Petrának a fülébe.

“Igen,” suttogta Petra ideiglenes ágyáról, a gabonaszákról a hajó rakodóterének padlóján. “Ez a gabonaszák olyan kemény, nem tudok aludni.”

Már három hete aludtak a gabonaszákokon, azóta, hogy az öreg kapitány megállította a szörnyű matrózokat, akik meg akarták verni őket elrablásuk éjszakáján.

“Nadesh, látjuk még valaha anyát és apát?” Nem látták a szüleiket azóta, hogy a kalózok megtámadták a tengerparti falut. Házukat porig égették. Nadesht és testvérét, Petrát elvonszolták az éjszakába, és végül erre a hajóra kerültek. Alig emlékeztek már arra, milyen a normális élet. De legalább életben voltak. Az öreg kapitány nem volt kedves hozzájuk, de napközben figyelte őket, hogy ne essen bajuk. Éjszaka saját biztonságuk érdekében a raktérbe zárta őket. Így a tengerészek nem bánthatták őket.

“Nem, nem hiszem, hogy ismét látnánk őket,” mondta lágyan. Csendben törölgették könnyeiket. Majd pedig kicsit vidámabb hangon Nadesh újra megszólalt. “Hallottam, amint az öreg kapitány közvetlenül vacsora után beszélgetett az első tiszttel.”

“Ő az, akinek be van kötve a szeme és kést hord az övén?” kérdezte Petra.

“Igen, ő az. Hallottam, amint azt mondja neki a kapitány, hogy reggel partra tesznek minket. Azt mondták, a hely neve Nagy Fa Ország.”

“Nagyon jó lesz kiszabadulni innen,” mondta Petra. “De miért éppen ott? Bárhol kirakhattak volna minket.”

“A kapitány szerint,” mondta Nadesh, “ott lesz esélyünk életben maradni. Azt mondta, az emberek jól fognak velünk bánni – mert azon a helyen demokrácia van.”

“És mi olyan jó a de..de..de-mok..rá..rác..iában?” kérdezte Petra.

“A kapitány azt mondta, hogy mindig azt hallotta, az emberek szeretnek demokráciában élni. Biztosan azt gondolja, ott biztonságban leszünk, és nem kell, hogy minden éjjel bezárjanak egy raktérbe” tette hozzá Nadesh.

“Nagyon remélem, hogy igaza van,” mondta Petra. Majd csend lett, és elaludtak.

Eközben a fedélzeten a kapitány egyenesen Nagy Fa Ország kikötője felé vette az irányt. Azt tervezte, hogy még hajnalban partra teszi őket, és visszaindul, mielőtt bárki bármit kérdezne ott!
Folytatás következik.

Gyakorlat: Ez a gyakorlat azt illusztrálja, hogy az emberek szeretik megválasztani a vezetőiket. **Kérj néhány önkéntest (2-5) Aki nem jelentkezett önkéntesnek, maradjon a helyén, és képzelje el, hogy felnőttek egy faluban. Az önkénteseket vond felre, és kérd meg őket, hogy (1) viselkedjenek durván (de ne érjenek a többi gyerekhez) a testhelyzetükkel, hangjukkal, és arckifejezésükkel – ezt lehet, be is kell majd mutatnod nekik. Majd (2) kérd meg őket, hogy sétáljanak be a ‘faluba’, és mondják azt, hogy átveszik az uralmat, és ők fognak irányítani. ‘Most mi irányítunk!’ Ha ez túl vices először, kérd meg őket, hogy nevetés nélkül csinálják újra. Az ‘irányítók’ követeljék, hogy a többiek ‘sorakozzanak fel’, ‘ne beszéljenek’ stb. Még ha nem is teszik ezt meg a diákok, kérd, hogy az ‘irányítók’ tűnjenek gonosznak, és továbbra is adjanak utasításokat. Most pedig kérdezt meg a falu lakóit, hogy tetszett-e nekik, amikor átvették az irányítást, és nem volt beleszólásuk. Kérdezd meg, hogy tisztességes volt-e, hogy másokat irányítottak. Rámutathatsz, hogy az ilyen uralkodók ritkán népszerűek.**

További gyakorlat: Válassz ki néhány diákot ‘kormányzati katonának’ egy nem demokratikus kormány számára. A többiek aludjanak a faluban (és ne ébredjenek fel ‘reggelig’) A katonák osonjanak be, és vigyenek el egyet vagy kettőt – utána jön a ‘reggel’, felébrednek a falusiak, és észreveszik, hogy a barátaik vagy családtagjaik hiányoznak. Milyen érzés, hogy elrabolták az embereket tőletek? Tisztességes dolog, hogy nincsen törvény, amelyik megvédi az embereket? A gyakorlat befejezéséül ismét olvasd el a megbeszélésre szánt oldalt. Mutass rá, hogy egy demokráciában a kormány az emberek **MELLETT** van, és nem **ELLENÜK**. Utána mondjad: ‘Az emberek szeretnek demokráciában élni.’

2. Alapelv. Minden ember egyenlő

“Minden ember egyenlő”

Egy demokráciában nem számít, ha különböző vagy másoktól. Akkor is egyenlő vagy. Lehet, hogy veleszületett egészségügyi problémád van, és kerekesszéket kell használnod. Lehet, hogy afroamerikainak születtél, és sötét színe van a bőrödnek. Nézd meg az őslakos amerikaiakat! Vannak, akik kinevetik, mert más a vallása. De egy demokráciában nem mondunk olyat, hogy “ő nem egyenlő, mert sötét színű a bőre”. Nem mondjuk, hogy “ő nem egyenlő, mert kerekesszéket használ”. A Nap minden emberre egyformán süt. A Napot nem érdekli, ha valamiben különbözőek. Demokráciában egyenlő vagy még akkor is, ha valamiben különbözöl. Nem számít, mi a vallásod, mennyi pénzed van, milyen színű a bőröd, hogy nő vagy, vagy férfi, vagy egészségügyi problémád van – akkor is egyenlő vagy másokkal! Demokráciában mindenki egyenlő. Ha te egy emberi lény vagy, akkor egyenlő vagy minden más személlyel!

Történet:

És valóban nem tett fel senki kérdést, mert senki sem volt ott! A hely elhagyatottnak tűnt. És mire felocsúdtak, egyedül voltak a parton, a kapitány, a hajó és a személyzet mind elmentek. Jó volt kikerülni a rossz szagú teherraktérből, de most egyedül hagyva kicsit ijesztő volt.

“Nézd, Nadesh,” szólalt meg Petra, “van ott egy nagy ház, és füst jön ki a kéményből. Lehet, hogy reggelit készítenek.” Mindketten éhesek voltak. De lehet, hogy furcsának találnák ott a házban, hogy két gyerek hajnalban megjelenik, és enni kér. Ráadásul a ruhájuk szakadt volt és koszos. Annyira elhanyagoltak voltak. Biztosan kinevetnék őket. Ha nem lettek volna olyan éhesek, nem kockáztattak volna.

“Valószínűleg azt fogják gondolni, hogy jobbak nálunk” mondta Nadesh. De azért odamentek a házhoz. Ahogy közeledtek, érezték a étel illatát. Valaki reggelizni fog, de ők is kapnak majd?

Elérkeztek a bejárati ajtóhoz. Kopogtak. Az ajtót azonnal kinyitotta egy nagytermetű fekete bőrű nő, aki tele volt ékszerrel! Sokáig tudták volna csak nézni az asszonyt, de nem volt rá idő. A nő behívta őket azonnal. Hátralépett, és alaposan megvizsgálta őket.

“Erre van a konyha,” utasította őket, “kövessetek!”

Mindenféle ember volt a konyhában! Voltak nagyok, kicsik, kövérek és vékonyak. Nyugodtan ültek ott, mintha semmit sem tudnának arról, hogy ők a lehető legfurcsább társaság a Földön. Mindannyian ettek. Olyan volt, mintha Nadesh és Petra véletlenül egy cirkusztársulatba botlott volna étkezéskor! De a fekete bőrű hölgy a sok ékszerrel nagyon kedvesen bánt velük. Mindenkit bátorított, vegyen még ebből és abból. Úgy tűnt, nagyon fontos neki, hogy mindenkinek jusson elegendő ennivaló.

Ekkorra Petra és Nadesh kezében is tányér volt és élvezettel ettek.

Itt tényleg tudták, hogyan kell főzni! Ezután az ékszeres hölgy hangosan kezdte ütögetni az asztalt. A legtöbben abbahagyták az evést és beszélgetést, és a hölgyre figyeltek.

“Ok, akkor tudjátok, hogy itt mi a rend. Senki sem lehet tétlen. És senki sem utasítgatja a másikat. A hely az enyém, szívesen látlak titeket, itt tudtok aludni és enni, ha kiveszitek a részeteket a munkából, és nem csináltok bajt.” Majd folytatta: “Van két új ember, és természetesen segítenek majd a munkában csakúgy mint mindenki más – persze, csak ha maradnak” Ezután a hölgy hozzájuk fordult.

“Van hova mennetek? Szeretnétek maradni?”

Nadesh és Petra nagyon meglepődött. Szóhoz sem jutottak, mintha a macska vitte volna el a nyelvüket. Csak néztek, először egymásra, majd a hölgyre.

“Rendben, maradnak,” - jelentette be a hölgy. “Itt mindenki dolgozik, ezért szeretnék megkérni titeket, hogy mutassatok meg az újoncoknak olyan munkát, amit meg tudnak csinálni.” Majd ismét Nadeshez és Petrához fordult.

“Most egy időre elmegyek, de ne aggódjatok, a barátaim jól bánnak majd veletek. A falu boltjába megyek – szükségetek van valamire?” – kérdezte.

De ők csendben maradtak, és a hölgy elment.

Hamarosan ők is dolgoztak, mint a többiek. A padlót kellett felmosni, mosogatni kellett, szemetet égetni, ágyazni. Senki sem kapott felmentést a munkából. Nadeshnek ismét eszébe jutott, hogy a kapitány azt mondta, a Nagy Fa Ország demokratikus. Talán ez a ház olyan mint egy kis demokrácia a Nagy Fa Ország nagy demokráciáján belül. “Igen,” gondolta magában, “Biztos vagyok benne, hogy egy demokráciában mindenki egyenlő – itt is így van. Nem nevettek ki minket, és úgy bánnak velünk mint egymással. És senki sem kerülheti el a munkát.”

Úgy tűnt, itt nem voltak rabszolgák és urak – mindenki egyenlőnek tűnt.

A munka egész délelőtt folytatódott. Folytatás következik...

Gyakorlat: Tarts egy megbeszélést. Kezd evvel a kérdéssel: ‘Milyen embernek legyen a legnagyobb hatalma a világon?’ A gyerekek talán híres embereket javasolnak. Javasolnak tanult embereket, vagy olyanokat, akikről azt gondolják, leginkább segítenék a világot. Vagy lehet, hogy olyanokat javasolnak, akiknek sok a pénze vagy társadalmi hatalma. Írd a neveket a táblára- Fontos: a tanár írja fel a nevét egy ‘átlagos’ embernek is. Minden embernél írd listát arról, hogy miért kellene, hogy fontos legyen. Mondhatod: ‘Ő, ez azt jelenti, hogy egy gazdag ember legyen fontosabb, mint egy tudós.’ És ‘Ez azt jelenti, hogy egy magas végzettségű legyen fontosabb, mint egy nem magas végzettségű?’ A tanár azt mondhatja: ‘Mi az, ami egy személyt egyenlővé tesz a másikkal egy demokráciában?’ A tanár azt mondhatja: ‘Mária legutóbbi tesztben ötöst kapott. Ő legyen fontosabb, mint a többiek?’ Addig folytatódjon a beszélgetés, amíg egyértelművé nem válik, hogy egy jellemző sem teszi az egyiket fontosabbnak a másiknál. Sem végzettség, sem pénz, testforma, nem, szín stb. Csak az, hogy emberek vagyunk, tesz minket egyenlővé a demokráciában. Zárhatsz így: ‘Ne felejtse el, a Nap mindenkiere süt! Mindenkinek egyenlő esélye van a napsütésre.’

További gyakorlat: Vágj fel egy ‘pité’ (papírból vagy bármi másból) egyértelműen nem egyforma részekre. Vágj fel egy másikat egyenlő részekre. Kérd meg az osztályt, képzeljék el, a pite egyenlő. Hú, de finom! Majd kérdezd meg, melyiket szolgálod fel nekik – az egyenlőt vagy a nem egyenlőt? Láttasd meg velük, hogy csak az a tisztességes, ha mindenki egy ‘egyformából’ kap.

3. Alapelv: Mindenki fontos

“Mindenki fontos”

Fontos vagy egyszerűen csak azért, mert megszületted itt a Földön. Ez már önmagában elég ahhoz, hogy fontos legyél. Miért? Mert mindegyikünk rendelkezik valamivel, amivel gazdagítani tudjuk a csoportot. Ha nem osztjuk meg a tehetségünket és gondolatainkat, a csoport ezt nem kapja meg, és ez szomorú lenne. Nincsen két egyforma ember. Mindannyian különbözünk egymástól. Az őslakos amerikai különbözik a kerekesszékes lánytól. Az, hogy különbözőek vagyunk, erősebbé teszi a csoportot. Ez azért van, mert minden egyes személy tud valamit adni a csoportnak, amivel csak ő rendelkezik. Ne felejtse el, nincsen két egyforma ember, és ez azt jelenti, hogy mindenki mást tud adni. Nem akarjuk elveszíteni ezt az értékes különbözőséget. A különbségek tesznek erőssé. Azt gondold, hogy az afroamerikainak más gondolatai lehetnek, mint az őslakosnak? Hát persze. Más az életük. Más élményeket tapasztaltak meg. A kerekesszékesben lévő lány is mást él meg, mint a kerekesszéket nem használó emberek.

Más oka is van annak, amiért minden egyes ember fontos. Mindenkinek van valamije, ami nagyon értékes – emberi érzései, reményei és álmai. Ez jelenti azt, hogy emberek vagyunk, vannak érzéseink, reményeink és álmaink. Gondolod, hogy az afroamerikai férfi jó életre vágyik? Vannak érzései, reményei és álmai? És az őslakos férfinak? Neki is vannak érzései, vágyai és álmai? És a kerekesszékes lány kevésbé lenne fontos, mert nő? Neki is vannak érzései. Vagy azért lenne kevésbé fontos, mert rokkant? Vannak a kerekesszékes embereknek vágyai és álmai? A lány rokkant, de attól még fontos, mert ő is ember. Senki sem fontosabb a többiekénél. Mindenki más, és mindenkinek vannak érzései, reményei és álmai. Egy demokráciában fontos vagy, csak mert te is ember vagy. A Nap mindenkire süt.

Történet:

Végre eljött az ebédidő. A hölgy is visszatért a faluból. Mindenki segítette elkészíteni a szendvicseket, keverni a levest, és összeállítani az italokat. Az ebéd majdnem ugyanolyan jó volt, mint a reggeli. Ezután a hölgy kivitte őket a szabadba. Egy fa alatt ültek le az előkertben. A hölgy komolyan nézett, mint aki valami nagyon fontos dolgon gondolkodik. Egy kis szünet után beszélni kezdett.

“Ti ketten, új gyerekek fontosak vagytok. Itt mindenki fontos. Tudjátok, miért mondom ezt?” – kérdezte. De ők nem tudták.

“Szóval” folytatta a hölgy, “engem arra neveltek, hogy mindenki fontos. Mindenki ember, mindenkinek vannak érzései, és mindenki tud adni valamit a csoportnak. Ez azért van, mert mindenki más. Mr. Wilson A. Bentleynek köszönhetjük, hogy tudjuk, nincs két egyforma hópehely. A természet anyja mindet kicsi eltéréssel alkotta meg. Ugyanez a helyzet az emberekkel – nincsen két egyforma. És az eltérés az, ami az életet érdekessé teszi. Vagyis mindenki fontos, mert mindenki kicsit mást tud nyújtani a többiekhez képest.” Úgy látszott, befejezte a beszédet. Ennyi volt! Kihozta őket ide csak hogy elmondja, mindenki fontos! De utána ismét beszélni kezdett. Folytatás következik...

Gyakorlat: Kérdezd meg: Ki a legfontosabb ember a világon? Írd fel a javaslatokat a táblára. Valószínűleg olyan embereket fognak mondani, akik valami jellemzőjük miatt fontosak. Ha már pár név van a táblán, mondjad: : ‘Ó, ez azt jelenti, hogy egy gazdag ember legyen fontosabb, mint egy tudós?’ És ‘Ez azt jelenti, hogy egy magas végzettségű legyen fontosabb, mint egy nem magas végzettségű? A tanár azt mondhatja: ‘Mi az, ami egy személyt fontossá tesz egy demokráciában?’ A tanár azt mondhatja: ‘Mária legutóbbi tesztben ötöst kapott. Ő legyen fontosabb, mint a többiek?’ Addig folytatódjon a beszélgetés, amíg egyértelművé nem válik, hogy egy jellemző sem teszi az egyiket fontosabbnak a másiknál. Sem végzettség, sem pénz, testforma, nem, szín stb. Csak az, hogy emberek vagyunk, tesz minket fontossá a demokráciában. Zárhatsz így: ‘Ne felejtse el, a Nap mindenkiére süt!’

További gyakorlat: Ekkor már sok diák érteni fogja, csak az, hogy emberek vagyunk, elég ahhoz, hogy fontosak legyünk egy demokráciában. Hogy megerősítsd ezt, válassz pár jellemzőt, és kérdezd meg a diákokat. ‘Miguel magasabb, mint Juan. Miguel fontosabb, mint Juan?’ ‘Elaine szemei kék, Sonia szemei barnák. Sonia fontosabb, mint Elaine?’ Tedd ugyanezt még néhány jellemzővel mint hajszín, teremben elfoglalt hely, hosszú vagy rövid név stb. A gyerekek meg fogják érteni, hogy nem a jellemzők azok, amik fontossá tesznek egy demokráciában.

4. Alapelv. Amennyiben evvel nem sértesz másokat, úgy élhetsz, ahogy szeretnél.

“Ha evvel nem sértesz másokat, azt tehetsz, amit akarsz.”

A gyermek virágokat ültet, mert nagyon szereti. Senkit nem sért evvel. Demokratikus országban él, így nem kell engedélyt kérnie a kormánytól. Még akkor is, ha valaki a kormányban nem szereti őt, akkor is ültetheti a virágokat. Virágok ültetésével nem sért senkit, ezért ezt megteheti, mert kedve van hozzá. De vannak országok, ahol szükség van arra, hogy legyen egy barátod a kormányban, különben nem dolgozhatsz ácsként, vagy nem építheted a saját házatad.

Előfordul, hogy kormányzati barát nélkül azt mondják az embereknek, hogy nem dolgozhatnak ácsként, vagy nem építhetik saját házukat. De demokráciában lehetsz ács, ha azt szeretnéd. Az ács munkáját biztonságosan kell végezned, hogy mások ne sérüljenek. Bánt valakit az orvos? Nem. Ezért tanulhat orvosnak, vizsgázhat, és ezután örömmel dolgozhat orvosként. Senki nem mondhatja neki, hogy nem lehet orvos. Ha nem sértesz másokat, bármely vallást választhatod. Ha nem sértesz másokat, bármely nyelvet beszélheted. Demokráciában azt teheted, amit szeretnél, ha evvel nem sértesz másokat.

Történet:

“Elmondjátok nekem, hogy ti gyerekek miért vagytok egyedül, szülők nélkül?” Így elmesélték történetüket. Elmondták, hogy megtámadták a falut, és a kalózok felgyújtották a házukat. Elmesélték, hogy a hajóra vonszolták őket, és éjszakára a teherraktárba voltak bezárva. Még azt is elmondták, hogy mennyire féltek, amikor eljöttek a hölgy házába, és érezték közben a készülő reggeli illatát.

“Nagyon örültünk, hogy ilyen kedvesek vagytok”, mondta Petra. “Bárcsak látnánk ismét a szüleinketde nem hiszem, hogy ez sikerülni fog.” tette hozzá alig hallható, távoli hangon.

“Én sem hiszem,” mondta Nadesh. “Gyűlölöm a kapitányt, és a többi kalózt! Nem volt joguk hozzá, hogy felélessék az otthonunkat és utána elraboljanak! És ami még rosszabb,” tette hozzá, “a szüleink valószínűleg örökre eltűntek.”

Petra is érezte, hogy felgyült benne a harag, és ő is rákezdett: “És gyűlölöm, ahogy mindig azt mondták, hogy bármit megcsinálhatnak, amit akarnak, hiszen tudták, úgysem tudnánk semmit tenni. Csak gyerekek vagyunk!”

“Én is nagyon haragszom azokra a gonosz kalózokra,” mondta az ékszeres hölgy. “Egyébként engem Elenának hívnak, de azt már tudom, hogy a ti nevetek Nadesh és Petra.” Hosszú csend volt. Majd Elena ismét megszólalt: “Itt Nagy Fa Országban demokráciában élünk. És ez azt jelenti, hogy az emberek azt csinálhatnak, amit szeretnének – vagyis, és jól figyeljetelek – mindaddig, amíg nem sértenek másokat! Mindig is így volt. Tedd, amit akarsz, de úgy, hogy ne sérts másokat! És azok a kalózok, akik felégették a házatokat, szörnyűségeket követtek el a szüleitekkel szemben, és elraboltak titeket – ők

sértettek másokat, és nem tartották be ezt a szabályt! Úgy tűnt, Elenát mélyen bántja, amit a gonosz kalózok tettek. “Jobb, ha soha többé nem mutatkoznak errefelé. Nekünk vannak törvényeink, és tudjuk, mit kell tenni olyan emberekkel, akik megsértik a törvényt! Azok a kalózok nem illenek bele egy demokráciába.”

Bár a múltat nem tudta meg nem történtté tenni, mégis jó érzés volt Petrának és Nadeshnek, hogy új barátjuk, Elena az ő oldalukon van. Biztosnak tűnt, hogy ha azok a kalózok megegyeszer megjelennek Nagy Fa Országban, sok mindent meg kell majd magyarázniuk. Folytatás következik....

Gyakorlat: A tanár mondja a diákoknak: ‘Gyerekek, most a szórakozás ideje van.’ (Kezdj egy olyan gyakorlattal, amely senkit sem sért). Például: ‘Anna, gyere ide előre, és énekelj nekünk valamit!’ Kérd a többi gyereket: ‘Anna éneke sért valakit?’ Nem. Ha van rá idő, Anna elénekli a dalt. Ha nincs idő, köszönd meg neki, hogy hajlandó volt kijönni. Most a bemutatás kedvéért válassz egy gyakorlatot, amely ‘sért másokat’. Akár ‘Philip, gyere ide Samuel elé és mutasd meg, hogyan tudod megverni.’ Majd. ‘Nem, várjál! Philip ezt megteheti, csak mert ezt akarja?’ Nem. Nem. ‘Miért nem?’ Ha nem válaszolnak azonnal, vezesd rá őket, hogy nem teheti meg, mert evvel sért másokat. Másik oldalon viszont Anna énekelhet, ha akar ÉS evvel nem sért másokat. Végezz még gyakorlatokat, felváltva ‘másokat sértő’ és ‘nem sértő’ gyakorlatokat, amíg teljesen meg nem értik. (Például: Vegyél el pénzt kérés nélkül, kérj kölcsön pénzt, dicsérsz meg valakit, illetve mondj rá kellemetlen szavakat, csúfold ki stb.)

5. Alapelv. A döntéseket szavazás alapján hozzuk.

“Szavazással hozunk döntéseket”

Hány diák keze van a magasban a rajzon? Hánynak nincsen a magasban a keze? Mit gondolsz, mit csinálnak? Néha nehéz tudni, hogyan döntsük el, mit tegyünk. Egy nap a tanteremben néhány diák azt mondta: “Labdázunk!” Mások azt mondták: “Építsünk erődöt!” Volt, aki nem akart sem labdázni, sem erődöt építeni. Ők sétálni akartak, és talán gyűjteni néhány érdekes bogarat. A tanár azt mondta, hogy csak egy tevékenységet választhatnak az egész osztálynak. Hogy tudták eldönteni? Talán azt kellene csinálni, amit a gazdag gyerekek akarnak. Talán ökölharcot kellene vívni, és azután a győztes választja ki kedvenc játékát. Vagy pedig hagyják, hogy a legidősebb, és talán legokosabb gyerekek válasszák ki a saját kedvencüket. Tetszik neked bármelyik megoldás ezek közül? Általában nem jó dolog az alapján dönteni, hogy kinek van a legtöbb pénze, vagy ki a legjobb harcos, vagy pedig ki a legokosabb. Amikor demokráciában döntést kell hozni, szavazunk. Mit csinálnak a gyerekek a képen? Szerinted szavaznak? Amikor szavazással döntünk, elkerüljük a vérontást, és minden csoportról hallunk a társadalomban. Demokráciában szavazással döntünk.

Történet:

“Gyertek most,” mondta Elena, “meg kell hoznunk néhány döntést, és ezt rögtön vacsora után fogjuk megtenni.” Visszamentek a hölgygel a házba, és sürgölődtek a többiekkel a délutáni feladatok közben. A délutáni munka közben Petra azon tűnődött, milyen döntéseket kell majd hozni. Láta maga előtt, hogy Nadeshnek birkóznia kell a többi fiúval, hogy eldöntsék, jár-e nekik a jog, hogy itt maradjanak, és Elenánál élhessenek. Más képeket is elképzelt. Lehet, hogy gyufát kell húzni, hogy maradhassanak – tudod, rövid veszít, hosszú nyer. De várnia kellett, hogy ez kiderüljön.

Amikor elkészültek a délutáni munkával, és befejezték a vacsorát, Petrát meglepetés várta. Elena bejelentette, hogy el kell dönteni, hogy a csoport engedi-e, hogy Nadesh és Petra hosszú távon maradjanak, vagy csak pár napra, hogy megpihenjenek, és utána útjukra engedik őket. A nagy meglepetés az volt, hogy egyáltalán nem voltak gyufák, és senki sem készült verekedni. Ehelyett nagyon civilizált volt minden. Ez történt:

Elena egyszerűen azt mondta: “Szavazzunk! Mindenki, aki támogatja, hogy maradjanak, emelje fel a jobb kezét!” Szinte mindenki felemelte a kezét! Húha! Csodálatos! A maradásukat egyszerűen szavazással döntötték el – és nyertek!

“Ennyi, mi..., mi akkor, akkor maradhatunk?” Dadogta Nadesh. Döbrent volt, és boldog egyszerre.

”Igen,” mondta Elena. “Demokráciában így döntünk, és Nagy Fa Ország demokrácia, ahogy ezt tudjátok már.” Szélesen mosolygott. “Szavaztunk, és megszavaztuk, hogy maradhattok! Nyertetek! Folytatás következik.....

Gyakorlat: Írj a táblára két jó játékot! Gondoskodj arról, hogy a tér szabad legyen. Vegyél fel egy könyvet, és tartsd a kezében. Majd, figyelmeztetés nélkül mondd: ‘Nem tudom, melyik gyakorlatot csináljuk először, így aki először kiveszi a kezéből a könyvet, megmondhatja, mit csinálunk.’ Talán először döbrent csend lesz. Majd valaki (vagy sokan) odafutnak, és kikapják a könyvet a kezéből. Majd színlelt szomorúsággal a tanár azt mondja: ‘Ez és ez ért ide először, így azt fogjuk csinálni, amit ő akar.’ ‘Gondoljátok, hogy ez jó módszer eldönteni, mit csinálunk?’ Hagyd, hogy kifejezzék nemtetszésüket a választással kapcsolatban. Majd: ‘Dönthetünk másképp is. A három leghosszabb hajú gyerek fog dönteni.’ Tegyéél úgy, mint aki komolyan gondolja, és nézz szét, kinek a haja a leghosszabb. ‘Meg kell nézni, kinek a haja a leghosszabb, hogy dönteni tudjanak.’ Hamarosan valaki azt fogja mondani, ez sem jó módszer. Kérdezd meg, a többieknek tetszik-e ez a módszer. Bátorítsd a megbeszélést! Miért nem jó? Kiknek előnyös? (Csak a hosszú hajúaknak) Jó dolog, ha valaki mindig megteheti, amit akar, más pedig soha nem éri el? Magyarázd el, hogy az igaz, hogy nem mindenki éri el, amit szeretne. De demokráciában tisztességes módon hozunk döntéseket, és úgy, hogy a legkevésbé legyenek kellemetlenek. DEMOKRÁCIÁBAN szavazással döntünk, nem erőszakkal. Vezesd be a mondat: ‘Demokráciában szavazással döntünk, nem fegyverrel.’

6. Alapelv. Minden felnőttnek egy szavazat jár.

“Egy szavazat MINDEN EGYES embernek.”

Egy demokráciában azok az emberek, akik elég idős és tapasztaltak ahhoz, hogy megértsék a szavazás témáját, szavazhatnak. Azt mondjuk, hogy a felnőttek elég idős és tapasztaltak a szavazáshoz. Szerinted az ÖSSZES felnőttnek meg kellene adni a szavazási jogot? Mi van akkor, ha nem értenek egyet a hadsereggel? És mi van akkor, ha szegények? És akkor, ha kerekesszéket használnak? Demokratikus országban nem számít, hogy egy felnőtt beteg, gazdag, szegény, egyetért-e a hadsereggel, nő vagy férfi, minden felnőtt egyformán szavazhat. A rajzon egy iskolai választást látunk. Ez egy demokratikus választás. A kerekesszékes lány választhat. Minden személy egy szavazati jogot kap. Nem számít, milyen a bőre színe vagy a vallása, szavazhat. Ne felejtse el, egy demokráciában azt mondjuk, hogy minden szavazó ugyanolyan fontos, mint a többi szavazó. Egy szavazó sem különb a többinél. A Nap mindenkire egyformán süt. Mindenki szavazhat, még akkor is, ha különbözik a többi embertől.

Történet:

“Kétszer is szavaztam Rád”, viccelődött Nat, “csak hogy tudjad, azt akartam, hogy maradjál.” De Petra és Nadesh tudta, hogy ez nem volt lehetséges. Egyértelmű volt, hogy mindenki csak egyszer szavazhatott. Nem számított, kik is voltak. Nem számított, hogy fontos munkát végeztek vagy egyszerűt, vagy mennyi ideje voltak már ott. Az, hogy valakinek több tapasztalata volt, vagy népszerűbb volt, úgy tűnt nem számított egyáltalán a szavazásnál. Ha gazdag volt, egyszer szavazhatott. Ha szegény volt, egyszer szavazhatott. Ha férfi volt, egyszer szavazhatott. Ha nő volt, egyszer szavazhatott. Egy ember, egy szavazat, így zajlott. Folytatás következik....

Gyakorlat: A gyakorlat előkészítéseként keress játékpénzt, vagy vágj fel papírt, és írd rá 5 vagy 100 dollárost. Oszd ki a pénzt, és vigyázz arra, hogy legyen, akinek sok pénze van, és legyen, akinek kevés. Kérd meg a gyerekeket, hogy javasoljanak két vagy három játékot, amit játszani szeretnének, és írd őket a táblára. Akinek több, mint 200 dollárja van, kérd, hogy álljon fel. Jelentsd be, hogy ezek a gazdag emberek fognak dönteni a játék felől. A többiek panaszkodni fognak. Bátorítsd a megbeszélést. Hogy még jobban megértsék, a helyi népszerű vallásokból írd kettőt vagy hármat papírokra – egy vallás papíronként. Rakd őket egy dobozba, zsákba vagy kalapba, és a gyerekek húzzanak. Magyarázd el, hogy ez csak egy játék pár percre. Egyenként menj végig a vallásokon: ‘Most a katolikusok hoznak döntést.’ Aki más vallást húzott, ellenkezni fog. ‘Ok, most a protestánsok álljanak fel! Most ti lesztek a döntéshozók.’ Most is lesznek ellenkezések. Bátorítsd a megbeszélést, amíg egyértelmű nem lesz, hogy az, hogy mennyi pénzüik van, vagy melyik valláshoz tartoznak, független a szavazati jogtól. Befejezheted így: ‘Demokráciában minden felnőtt szavazhat.’

7. Alapelv. A többség szavazata dönt.

“A többség irányít”

Mit szólnátok, ha néhány osztálytársatok mondaná meg mindenkinek, hogy mit csináljon? A tanárotok megkérdezné, hogy egy történetet szeretnétek hallani, vagy játszani. Néhány diák megpróbálna hangosan ordítva válaszolni, hogy elérjék, amit szeretnének. Nem lenne tisztességesebb azt csinálni, amit a legtöbb diák szeretne? Demokráciában ez történik. A tanár megszavaztatja, és a legtöbb szavazatot elnyerő tevékenységet fogják végezni. Bárki is kapja a legtöbb szavazatot, nyerni fog. A képen szerinted ki kapta a legtöbb szavazatot? A mosolygós arcok vagy a homlokukat ráncolók? Más szavakkal: ki nyerte meg a szavazást? Hány arc mosolyog? Hányan ráncolják a homlokukat? A homlokukat ráncolók többségben vannak? Egy demokráciában a többség nyer.

Történet:

De Nadesh észrevette, hogy nem mindenki szavazta meg, hogy maradjanak. Volt három ember a sarokban hátul, akik a maradásuk ellen szavaztak. “Furcsa,” elmélkedett, “hogy így elbújjanak a sarokban.” De legalább az ő szavazatuk nem volt elég ahhoz, hogy neki és Petrának mennie kelljen. Mindenki tudta, vagy legalábbis úgy látszott, hogy nincsen szükségük az összes szavazatra, csak a többség szavazatára. Elena elmagyarázta, hogy ami igazán számított, az a “többség” szavazatának elnyerése. Ez azt jelentette, hogy a legnagyobb csapat nyer.

Nadesh tovább gondolkodott: “Még akkor is, ha néhányan nem akarják, hogy maradjunk, nem tudják tönkretenni a többiek akaratát, akik viszont szeretnék, hogy maradjunk.” Ez valahogy korrektnek tűnt neki – hogy néhányan nem tudták megakadályozni a többiek akaratát- “Örülök, hogy megnyertük a többség szavazatát, és maradtunk,” – mondta hangosan. “Mert nincsen más hely, ahova mehetnénk!” Folytatás következik....

Gyakorlat: Kérd meg a diákokat, javasoljanak 5 perces játékokat. Talán azt javasolják, hogy menjetek ki a szabadba, mondjatok vicceket, vagy történeteket stb. Két javaslat elég lesz. Írd a két tevékenységet a table két szélső részére, és hagyj üres területet köztük. Kérd meg a diákokat, álljanak az elé a javaslat elé, amelyik jobban tetszik nekik. Számolják meg, hányan vannak. Kérdezd meg: ‘Hányan vagytok az elsőre?’ Majd: ‘Hányan vagytok a másodikra?’ Fontos, hogy lássák a számokban lévő eltérést. Ezután menjenek vissza a helyükre. Most mondjad, hogy szeretnéd látni, hogy helyes volt-e a szám, de ne menjenek a táblához, csak tegyék fel a kezüket annál a játéknál, amelyiket választják. ‘Előbb a testünkkel szavaztunk, de most a kezünkkel.’ Kérd, jelentkezzenek, akik az első szeretnék, és számold meg a szavazatokat (feltartott kezek). Mondjad, hogy jelentkezzenek, akik a másodikat szeretnék, és számold meg őket. Jelentsd be, hogy melyik javaslat nyert ‘a többség szavazata alapján’.

8. Alapelv. Még annak is be kell tartania a többség által hozott törvényeket, aki nem ért egyet a törvénnyel.

“MINDENKINEK be kell tartania a többség által hozott törvényeket”

Gondolod, hogy ha két ember a homlokát ráncolónak, attól függetlenül még nekik is be kell tartani a törvényeket, mint például adófizetés, akkor a többieknek kellene fizetni azok helyett is, akik nem fizettek. Ez nem lenne tisztességes. Vagy ha néhányan azt mondanák, hogy nem akarják regisztrálni az autójukat, és nem is fogják ezt megtenni. Ez is problémát okozna. Lehet, hogy valaki pénzt lopna egy boltból, és elhajtana egy nem regisztrált kocsival. A rendőrség nem tudná beazonosítani annak az autónak a tulajdonosát, ha az nem lenne regisztrálva. És mi alapján döntenénk el, hogy kinek kell, és kinek nem kell betartani a törvényt? Jobb teljesen egyértelművé tenni a helyzetet: demokráciában MINDENKINEK be kell tartania a törvényt. Ha egyszer egy törvényt elfogadtak többségi szavazattal, akkor MINDENKINEK be kell tartania. A demokráciában van egy gyakran használt mondás: “Senki sincsen a törvény felett.” Ismersz valakit, aki azt gondolja, hogy neki nem kell betartani a törvényeket? Aki azt gondolja, hogy a törvény felett van? Nagyon nehéz lenne nyomon követni, hogy kinek kell és kinek nem kell betartani a törvényt, ha néhány embernek megengednénk, hogy ne tartsa be, A törvények az egész társadalom javát szolgálják. Nem tisztességes, hogy pár embernek ne kelljen betartania, míg a többieknek számonkérjük. Egy demokráciában be kell tartania a törvényeket akkor is, ha egy adott törvény nem tetszik. A négy mosolygó embernek, akiknek tetszik a törvény, be kell tartaniuk ÉS a két homlokát ráncolónak, akik nincsenek vele megelégedve, ugyanúgy be kell tartaniuk. Egy demokráciában MINDENKINEK be kell tartania a törvényt.

Történet:

Még nem voltak teljesen túl azon három emberen, akik ellenük szavaztak – akik bújkáltak a sarokban. Pár nappal később egyikük, egy Tami nevű lány, odament Petrához.

“Még mindig itt vagytok, ahogy látom,” – mondta Tami. “Nincsen elég hely nektek. Össze kell zsúfolódnunk, hogy elférjete.”

Petra látta, hogy a Tami nevű lány nem lesz barátságos. Egyértelmű volt, hogy nem akarta, hogy Petra és Nadesh maradjanak. Petra nem örült az ellenséges viszonyoknak, de úgy érezte, ugyanannyi joga van Elena nagy házában lakni, mint Taminak. Tami szemébe nézett: “Megnyertük a szavazást, így maradunk, és ezen nem tudsz változtatni!”

“Igen, tudom,” emelte fel hangját Tami. “Tudom, hogy együtt kell élnünk a következményekkel, mert veszítettünk. De ne gondold, hogy itt mindenki szeret titeket, csak mert én a barátaimmal nem szeretünk!” – vágott vissza Tami és elviharzott. Petra érezte, hogy lángol az arca. Elöntötte a harag! Annyira haragudott Tamira! De örült is ennek a demokráciának. A demokrácia miatt még annak is el kellett viselni a szavazás eredményét, akinek ez nagyon nem tetszett. Annyira örült Petra, hogy ezt jelenti demokráciában élni. De még így sem szerette Tamit. De senki sem mondja, hogy demokráciában mindenkit szeretni kell! Csak hogy nyomatékot adjon véleményének, Petra is megfordult és elment – emelt fejvel!

Folytatás következik...

Gyakorlat: Mondjad: ‘Mindenkinek nyugodtan kell ülnie a helyén 60 másodpercig. – hacsak nem viselsz _____ színt.’ (Válassz egy színt, amelyet kevesen hordanak azmap.) Ez a szín legyen egyértelmű a ruhán. Ha zöldet választasz, a zöldet viselő diákok sétáljanak körbe és beszélgessenek, és ne engedd a többieknek, hogy ugyanezt tegyék. Majd kérdezd meg őket: ‘Milyen érzés volt, hogy néhány embernek nem kell betartani a törvényt?’ Válassz másik példát. Például _____ (válassz egy kicsi és kedves gyereket) körbemegy, és megcsiklandozza azt, akit szeretne, de ezt más nem teheti. ‘Ez tisztességes?’ Beszélgetsetek. Másik példa: Válassz 1 vagy 2 vagy 3 gyereket ‘rendőrnek’, hogy elkapják a következő játékban a szabálysértőket. Majd mondjad: ‘Akik a terem bal oldalán ülnek, sétálhatnak és beszélgethetnek, de azok, akik a jobb oldalon, sétálhatnak, de nem beszélhetnek.’ Majd mindenki álljon fel, és sétáljon (és beszélgessen, ha neki szabad), és a ‘rendőrség’ próbálja figyelni egyértelműen, kinek lehet csak sétálni, kinek sétálni és beszélni. Ne felejtse el, a feladat lényege, hogy összezavarodjanak a ‘rendőrök’ és talán mások is. Fejezd be a gyakorlatot, amikor egyértelmű, hogy a ‘rendőröknek’ nehéz figyelemmel követni, hogy kinek kell, és kinek nem kell betartania a törvényt. Ültess le a diákokat, és beszélj meg a zűrzavart a ‘rendőrökkel’, amely abból adódott, hogy különböző törvények vonatkoztak különböző emberekre. Majd a többi diák is csatlakozzon a megbeszéléshez.

További gyakorlat: Kérdezd meg a gyerekeket: ‘Ki ismer valakit, aki fontos?’ Hallgasd meg, hogy szerintük ki fontos. Kérdezd meg: ‘_____ úrnak kell adót fizetnie?’ (Igen) ‘De ő fontos ember, lehet, hogy nem kellene adót fizetnie?’ Majd a következő ember jön. ‘Mr _____ fontos. Regisztráltatnia kell a kocsiját, mint másnak?’ Akkor fejezd be a kérdést, amikor egyértelmű, hogy tisztességesen és egyértelműen kell meghatározni, kire vonatkozik egy törvény. Befejezheted így: ‘Ezért van, hogy demokráciában még annak is be kell tartania a törvényt, akinek ez nem tetszik.’

9. Alapelv. Mindenkinnek jár szavazati jog a törvényhozók és vezetők megválasztásakor

“A törvényhozók és vezetők MINDENKI szavazata alapján kerülnek MEGVÁLASZTÁSRA.”

A rajzon azt látjuk, hogy nagyon sok ember megy szavazni. Törvényhozókat és vezetőket fognak választani. Mindenki azt reméli, hogy a saját jelöltje nyeri meg a választást. A törvényhozóknak olyan törvényeket kell hozniuk, amelyek jók az emberek számára. És a vezetőknek ezeket a törvényeket kell alkalmazniuk, hogy irányítsák a társadalmat. Gondoskodni kell arról, hogy az utcai lámpák működjenek a városokban, hogy az utak használhatóak legyenek, és a gazdák el tudják vinni a terményeiket a piacra. Sok vezetői munka eredménye egy gördülékenyen működő társadalom. Az iskolákat jó állapotban kell tartani, tanárokat kell alkalmazni. Vannak törvényhozók, és vannak, akik alkalmazzák a törvényeket, hogy igazgassák a társadalmat. Ezek nagyon fontos feladatok! Ki fogja a törvényeket meghozni, és ki fogja irányítani a társadalmat? Ezt döntik el a választásokon!

Vannak, akik a barátaikat szeretnék ezekben a pozíciókban látni. Ezért a barátaikra szavaznak. Azt gondolják, a barátaik majd előnyökhöz juttatják őket. Mások szeretik a hadsereget, és azt szeretnék, hogy a hadsereg irányítsa ezeket a feladatköröket. De lehet, hogy a hadsereg nem lesz tisztességes mindenkivel szemben. Vagy, ha a gazdák kapják ezeket a feladatokat, lehet, hogy az általuk hozott törvények nem lesznek jók a városiak számára. Nagyon fontos, hogy ki kapja a kormányzati szerepeket. Demokratikus országokban a választások nagyon fontos események! Van egy mondás: “A választások alkalmával lehet hallani az emberek hangját!”

Hogy a választások tisztességesek legyenek, MINDEN szavazó leadja voksát a törvényhozókra és vezetőkre. Miután leadták az ÖSSZES szavazatot, tudni fogjuk, ki nyerte a választást. Látni fogjuk, ki nyerte el a többségi szavazatot, vagyis kit választottak meg, hogy irányítsa a társadalmat. Nem mindenki fog örülni annak, aki nyert. Lesznek jelöltek, akik nyernek, és lesznek, akik veszítenek. Azonban mindenkinek volt lehetősége, hogy rábeszélje a többieket, szavazzanak az ő jelöltjére. Demokráciában mindenkinek egyenlő ESELYE van arra, hogy rábeszéljen másokat, szavazzanak arra, akit ő szeretne. És demokráciában a választásokon MINDENKINEK van szavazati joga a törvényhozók és vezetők választásakor. Természetesen, a többségi szavazat nyer.

Történet:

Jó pár napon keresztül rendben mentek a dolgok. Sem Petrának sem Nadeshnek nem volt sok kapcsolata avval a hárommal, akik ellenük szavaztak. Általában külön hármast alkottak. Napközben mindenki dolgozott, és este mindenki szabad volt. Természetesen azután, hogy befejezték a vacsorát, és kitakarították a konyhát. Nadesh azt szerette legjobban, amikor kimentek együtt a kertbe, és játszottak. Hiányzott nekik a szülőfaluja, de legalább volt elég gyerek, akikkel lehetett játszani, és így jól érezte magát. A kedvence a bújócska volt.

Egyik este, amikor játszottak, Edward azt mondta, hogy Nadesh csalt! Kicsit nehéz volt megérteni, hogy Edward hogyan nevezhette csalásnak, hiszen napok óta játszották ugyanazt a játékot.

Nadesh általában azt csinálta, hogy elbújva maradt, amíg nem látott esélyt rá, hogy eljusson a bázishoz, mielőtt a hűnyó kiszámolta. A kiszámolás azt jelentette, hogy háromszor a bázishoz ütötték a használatos tárgyat, miközben például azt kiabálták: “egy, kettő, három Petrának”. Ha a kiabálást be tudták fejezni, mielőtt Petra megérintette volna a bázist, akkor Petrát “elkapták”. A cél természetesen az volt, hogy ne kapják el őket. Ezen az estén Edward azt mondta, hogy Nadeshnek meg kell érintenie a bázist, még MIELŐTT ő elkezd kiabálni! Nadesh szerint ez helytelen volt, és Edward nem volt tisztességes.

Már azon volt, hogy orron veri Edwardot, amikor Elena előbukkant a semmiből.

“Húha,” – kezdte, “látom, azon vitáztok, hogyan kell a játékot játszani. Valamit tennünk kell, hogy ezt a kuszaságot tisztázzuk, vagy teljesen abba kell hagyni a játékokat! A játékok azért vannak, hogy jól érezzük magunkat, és nem azért, hogy bajt keverjünk.” Mindenki abbahagyta a játékot, és rá figyelt.

Elena nagyon komolynak tűnt!

“Mit tegyünk?” – kérdezte Petra.

“Nekem úgy tűnik, hogy szükségetek van néhány törvényhozóra, és talán még vezetőre is,” - válaszolta Elena.

“Mi a különbség a törvényhozók és vezetők között?” – kérdezte valaki.

Úgy tűnt, Elena felkészült a válasszal. “A törvényhozók megbeszélnek egymás között – értsd úgy, hogy megnézik, mi is a korrekt megoldás minden érintett számára – és ezután megfogalmazzák a szabályokat vagy törvényeket. Néha a gyerekek szabályoknak hívják, de mi törvénynek hívjuk őket. Miután a törvényhozók elég sok időt töltöttek avval, hogy megbeszéljék, mi a legjobb megoldás, szavazásra kerül a sor. Természetesen a többségnek meg kell szavaznia a törvényt. Ezután pedig minden játékosnak be kell tartania ezeket a törvényeket.” Ez elég egyértelműnek látszott.

“De mit csinálnak a vezetők?” – kérdezte valaki más.

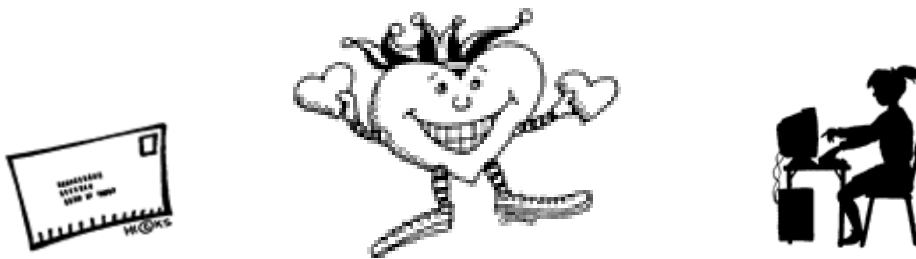
“Ó, az egyszerű. Csak odafigyelnek a dolgokra. Előkészítik, amire szükség van a játékokhoz.

Gondoskodnak arról, hogy legyen bírósági viták esetére és ilyenek. A törvényhozó megfogalmazza a törvényeket, de a vezetők gondoskodnak arról, hogy a törvények be legyenek tartva. Az a feladatuk, hogy a dolgok rendben legyenek.” Ezután Elena megfordult, és visszament a házba. Teljesen egyértelmű volt, hogy törvényhozókat és vezetőket kell választani, mielőtt ismét esti játékokra kerülne sor.

olytatás következik....

Gyakorlat: “Szemetes menedzsert fogunk választani, aki majd ellenőrzi a szemeteseket nap további részében. Az less a feladata, hogy 30 percenként körbesétáljon minden teremben, és összegyűjtsön minden szemetet, amit szeretnétek eldobni.” Irányítsd a gyerekeket, miközben 2 vagy 3 jelöltet neveznek ki. Majd kérdezd meg, hogy ki vegyen részt a szavazásban. Hamarosan egyértelmű less, hogy mindenkinek meg kell engedni, hogy szavazzon, hiszen a szemetes menedzser minden diákot szolgál. A lényeg: Ha egy téma érint téged, vagy hatással van rád, szavazhatsz. Majd kérdezd meg, kit érint, hogy ki az ország elnöke vagy miniszterelnöke. Kérdezhetsz egyes csoportokkal kapcsolatban, hogy egyértelmű legyen, mindenkit érint a nemzet vezetője. ‘Mi a helyzet a szegényekkel?’ ‘Mi a helyzet az öregekkel?’ ‘Mi a helyzet azokkal, akik nincsenek az országban, mert nyaralnak?’ Befejezheted így: ‘Demokráciában MINDENKI szavazhat, hogy megszavazza a törvényhozókat és vezetőket.’

10. Alapelv. A törvényhozóknak és vezetőknek az embereket kell képviselniük, nem saját magukat.

“A jó törvényhozók és vezetők törődnek az emberekkel.
Szeretnének hallani az emberekről”

Vannak vezetők és törvényhozók, akik nem szeretik az embereket. A szívük zárva van az emberek előtt. Lehet, hogy becstelened és önzők. De a jóknak nagy szívük van. A szívük nyitva áll az emberek előtt. Arra kéri az embereket, hogy írjanak nekik leveleket. Tudni akarják, mire az embereknek szükségük, és hogyan tudnak segíteni nekik.

Te vagy a szüleid talán hallottatok történeteket rossz vezetőkről és törvényhozókról, akik elvették az emberek pénzét hogy abból divatos autókat vegyenek, és nagy házakat építsenek maguknak. Ez azt jelenti, hogy nem törődtek az emberekkel. Mi azt mondjuk erre, hogy nem volt “jó szívük”. Más vezetők és törvényhozók jók. Azt mondjuk, hogy “jó szívük” van. Amikor a vezetők és törvényhozók odafigyelnek az emberekre, megtudják, hogy a gyerekeknek jobb iskolák kellenek. A családoknak orvosokra és ápolókra van szükségük. A gazdáknak segítségre van szükségük, hogy több terményt és egészségesebb állatokat vigyenek a piacra. Utakat kell építeni és karbantartani. Ez mind fontos.

A rossz vezetők és törvényhozók nem foglalkoznak avval, hogy az embereknek mire van szükségük – csak maguknak és barátaiknak akarnak segíteni. Nem akarják meghallgatni az embereket. És ez nem helyes. Nem azért lettek megválasztva, hogy meggazdagodjanak! Miért lettek megválasztva? Azért, hogy az embereket szolgálják. Ezért meg kell, hogy hallgassák őket. Ezután úgy tudnak törvényt hozni és társadalmat irányítani, hogy evvel az embereket a jobb élethez segítsék. Demokráciában a törvényhozók és vezetők hallani akarnak az emberek felől. “Jó szívük” van. Törődnek az emberekkel.

Történet:

Sokat beszéltek arról, kiket válasszanak meg törvényhozónak. Tudták, hogy szavazás útján fognak dönteni, és hogy a többség szavazatára lesz szükség. De kit válasszanak? A következő pár napban csak erről szólt minden beszélgetés. Nadesh a barátját, Sandesht javasolta. Petra viszont Dentrát tudta elképzelni jó törvényhozónak. Teljesen döbbenetes volt, hogy ennyi különböző vélemény tudtak megfogalmazni. Úgy tűnt, nem lesz könnyű megegyezésre jutni – annyi különböző elképzelés volt! Voltak néhányan, akik azt szerették volna megszavazni, hogy egyáltalán ne legyenek törvények. De a legtöbben belátták, hogy a törvényekkel tisztességesebb életet tudnak teremteni. Ha nem lennének törvények vagy szabályok, sok verekedés lenne, és sok időt pazarolnának el. Elena azt mondta, hogy az ...an.....arch, vagy más nagy szavak általában nem hasznosak. Egyértelműen avval értett egyet, hogy szükség van törvényekre és vezetőkre, akik gondoskodnak arról, hogy a törvényeket betartsák, és a dolgok rendben működjenek.

Peter azt mondta, hogy szeretné, ha a gyerekek őt választanák törvényhozónak. Petra megkérdezte tőle, hogy miért. Legalább őszintén válaszolt: “Akkor úgy tudnám szabályozni a dolgokat, ahogy az nekem

tetszik. Lehet, adót is fizetnének nekem a napi játék előtt.” Szélesen vigyorgott. Arra gondolt, majd gazdag lesz.

Nadesh meghallotta, amit Peter mondott, és nagyon elkeseredett!

“Te önző tolvaj,” – kiáltotta. “Itt nem less csúszópénz – itt minden tiszta és egyenes lesz.” Nagyot sóhajtott. “Mindenki tudja, hogy a törvényhozók nem használhatják pozíciójukat saját házuk csinosítására!”

Peter szája tátva maradt. Sokkolta, amit hallott! És Nadesh még nem fejezte be.

“Ez a baj a világban. Néhányan megpróbálják megszerezni a javakat és a hatalmat maguknak! Nem tudod, hogy a szabályozóknak MINDEN emberre oda kell figyelniük? Nem figyelhetnek csak magukra, mert akkor az egész rendszer szétesik.” Lélegzetet vett és folytatta: “Megtiszteltetésnek kell venni, hogy MÁSOKAT szolgálunk. Ez lehetőség arra, hogy mindenkinek segítsünk, és nem csak magunknak. Nem akarunk tolvajokat megválasztani, a köz szolgálait akarjuk megválasztani.” Ezután jobban érezte magát. Elege lett a gonosz emberekből, akik másokat bántanak. Különösen, ha hatalmi pozíciókban vannak, és ezt arra használják, hogy tisztességtelen dolgokat tegyenek.

Peter lehajtott fejjel elment. Soha többet nem említette, hogy szeretne törvényhozó lenni.

Amikor a választásra került sor, elég simán ment minden. Azután, hogy annyit beszéltek arról, hogy ki pályázzon törvényhozói és vezetői szerepre, csak páran voltak, akik meg szeretnék volna próbálni.

Nadesht megválasztották a törvényhozók egyikének, és Petra pedig vezető lett. Pár nappal később ismét elkezdődtek az esti játékok. A törvényhozók összeültek, és kialakították a szabályokat. Ezután a vezetők is találkoztak, és mindent megszerveztek. Szinte semmi vita nem volt a szabályok miatt. Ha nézeteltérésre került sor, a vezetők hamar megoldották. Simán és gördülékenyen mentek a dolgok. Folytatás következik....

Gyakorlat: A gyerekek jelöljenek és válasszanak meg egy személyt, aki a nap egy részében irányítani fogja a tevékenységeket (játékok a szünetekben, olvasás időszaka, kisebb pénzek kiosztása stb.) Mondd a irányító szerepet kapott személynek, hogy legyen önző és durva. A történe olvasás ideje alatt csak magának és 2-3 barátjának olvas a sarokban, és mások nem hallják. A legtöbb gyereknek ez nem fog tetszeni. A pénzek kiosztásánál (1 vagy 2 kisebb címlet mindenkinek) a ‘rossz’ vezető tartsa meg a pénzek felét. Lesznek, akik kapnak valamennyit, lesznek, akik nem. Beszéljék meg, milyen volt, hogy a vezető azt tette, amit akart, és nem törődött másokkal. **VÁLASSZANAK ÚJRA!** Jelöljenek, és válasszanak ismét valakit, de ezúttal a vezető legyen tisztességes. Vigyáz arra, hogy mindenki hallja a történetet, egyenlően kap pénzt, de ő nem tart meg semmit belőle stb. A megbeszélés során a gyerekek hasonlítsák össze a két élményt. Fejezd be így: ‘Demokráciában a törvényhozók és vezetők odafigyelnek az emberekre, és azt teszik, ami jó az embereknek.’

11. Alapelv. Vannak alapvető jogok, amelyek minden ember számára biztosítottak. Ezeket a jogokat többségi szavazattal sem lehet elvenni az emberektől, akkor sem, ha a többség nagyon jelentős, és a kisebbség nagyon kicsi.

gyülekezés

szavazás

boldogság keresése

szabad beszéd

“Az alapvető jogokat nem lehet elvenni az emberektől.”

Van néhány nagyon fontos alapjog egy demokráciában, amelyeket még többségi szavazat sem tud elvenni. Ezek közül néhányat a rajzokon látunk. Például a gyülekezési jog – még ha a kormánynak nem is tetszik ez. A másik a szavazathoz való jog, és a boldogsághoz kereséséhez való jog. Egy másik pedig a “szabad beszédhez” való jog. Ez azt jelenti, hogy az újságok azt írhatják, amit akarnak – még akkor is, ha ez a kormány ellen van. Ez így működik a demokráciában. Még ha többség meg is szavazná, és elfogadná a törvényt, miszerint vörös hajú emberek nem szavazhatnak – ez nem lenne megengedett, mert a szavazás alapjog. Mondhatnák: “Mi vagyunk többségben – nem engedjük a kék szemű embereket gyülekezni!” Igen, többségben lennének, mert többen vannak. De mivel demokrácia van, az alapjogokat nem lehet elvenni. És a gyülekezés egy ilyen. Általában a többség irányít, de még a többség sem veheti el az alapjogokat az emberektől.

Történet:

De a gördülékenység nem tartott örökké. Körülbelül az újakezdés után 5 héttel jöttek a bajok. Az egyik gyerek kezdte, aki annak idején Nadesh és Petra maradása ellen szavazott, amikor megérkeztek Elena házába. Akkor furcsa volt, hogy elbújtak a sarokban, és soha nem voltak kedvesek velük, főleg Petrával. Az egyikük volt – egy fiú, aki mindig a bajt kereste. Egy nap gonosz dolgot tett, legalábbis Petra és sokan mások így gondolták. Befejezték a napi munkát, és lassan kezdődtek az esti játékok. A bajkeverő előrement, és hangosan bejelentette: “Ne engedjük azt a szemetet játszani a mi játékunkban!” Páran mosolyogtak a gyerekek közül, mintha valami gonosz titkon osztoznának, de az összes többinek fogalma sem volt, mire gondolt a bajkeverő fiú.

“Miről beszélsz?” – kérdezte egyikük.

“Elmondom, miről beszélek.” Mosolygott, de ez nem volt kedves mosoly.

“Arról beszélek, hogy azt a nyomorék lányt ne engedjük velünk játszani – tudjátok, aki a székkal karikázik összevissza. Arra szavazok, hogy ne jöhessen.” De még több gonoszság volt benne, mert folytatta: “és miközben megszabadulunk tőle, szavazzuk ki a görbefogú buta fiút is!”

Egy pillanatra mindenki elhallgatott. Legtöbbüknek nem tetszettek a szavai, de féltek is. Gyakran fellökte a gyerekeket ebédidőben, és a játszótéren is elgáncsolta a kisebbeket. Igen, páran határozottan féltek. Talán majd csendben lesznek, és belemennek a gonosz játékba, amit a barátaival a bajkeverő kitalált. Így talán nem fogja őket bántani.

De a következő hang Elena hangja volt. Honnan tudta mindig, hogy mikor kell megjeleni? Egyenesen a kis csoportra nézett, akik kitervelték a gonosz játékot. “A demokrácia az ÖSSZES ember javát kell,

hogy szolgálja. És mivel néhány ember nem jó, egy alapelvet hoztak létre, hogy kezelni lehessen azokat a gondokat, amelyeket a gonosz bajkeverők szeretnek okozni.”

Néhányan a gonosz fiút támogató csoportból elkullogtak. A többi gyerek örült, hogy Elena ismeri a demokráciának azt az elvét, amellyel kezelhető ez a helyzet, amelyről pontosan érezték, hogy rossz. Elena folytatta.

“A legtöbb dolgot többségi szavazattal döntünk el. De nem lehet mindent megtenni, vagy nem tenni többségi szavazattal. Például, nem lehet másokat a játékból kirekeszteni, mert fizikailag rokkantak. Még ha a többség meg is szavazza, ez egy demokráciában nem megengedhető. Amiatt sem lehet senkit kizárni, mert furcsa a megjelenése. Egy demokráciában ez sem megengedett.”

Csend volt, azután valaki azt kérdezte: “Elena, ez azt jelenti, hogy semmiféleképpen sem szavazhatunk ki valakit a játékból, csak mert nem szeretjük?”

“Pontosan ezt jelenti,” mondta. “Látjátok, a demokráciában tiszteletben tartjuk az egyéni jogokat. Vannak jogok, amelyek annyira fontosak, hogy még többségi szavazattal sem lehet elvenni azoktól, akiket nem szeretünk. A speciális jogok ezen csoportja általában azt célozza meg, hogy az emberek ne tudják egymást bántani. A lényeg az, hogy még többségi szavazat sem jogosíthat fel arra, hogy bántunk embereket, akik nem elég erősek ahhoz, hogy megvédjék magukat.” Ezután csendben volt, és a gyerekek látták, hogy egy könnyet töröl a szeméből. Elsétált, majd megállt, és a gyerekek felé fordult. “Azt hiszem, a legjobb ha azt mondom: a demokrácia keményen küzd azért, hogy a gonoszak ne juthassanak érvényre.” Majd ismét elindult a ház felé, és nem fordult meg, hogy mondjon még valamit. Amint a gyerekek visszafordultak, és végignézték a csoportjukat, a gonosz fiút nem látták sehol. Elosont, amikor senki nem látta.

Folytatás következik....

Gyakorlat: Egy egyszerű illusztrációval egyértelmű less a lényeg: Kérdezd meg az osztályt, hogy szerintük tisztességes lenne-e, ha naponta megszavazának egy diákot, hogy segítse a tanárt. Megkérdezik, hogy mik lesznek a feladatok stb. Egyszerű válaszok elegendőek. ‘Majd kiosztja a szótárakat, kinyitja az ajtót a többieknek, amikor szünet van stb.’ Majd eldöntik, hogy ez megfelelő törvény. Most kérded meg, hogy tisztességes-e megszavazni (diák neve) (válassz egy népszerű diákot, hogy az érzéseik ne sérüljenek), hogy minden reggel az összes többi diák megverje! Ösztönösen tudni fogják, hogy ez rossz. Láttasd meg velük, hogy többségi szavazat előfordulhat mindkét esetben (tanár segédje, és _____ megverése), de ez mégsem teszi helyessé. Amikor alapjogokról van szó (ebben az esetben az, hogy ne verjenek meg, csak mert az jó érzés másnak) akkor sem less törvény, ha a többség ezt szeretné. A védett jogokat nem lehet elvenni szavazással.

12. Alapelv. A vallások nem határozhatják meg, mi a törvény – csak az emberek határozhatják meg, hogy mi a törvény.

“A vallások nem hoznak törvényeket, az emberek hozzák a törvényeket.”

Néhány helyen a világban, a legtöbb követővel rendelkező vallás határozza meg a törvényeket, amelyeket ezután mindenkinek be kell tartania. Ezek a helyek nem demokratikusak. Nagyon nehéz azoknak, akik nem követik azt a vallást, amelyen a törvények alapszanak. Az emberek mindenhol más elképzelésük van arról, hogy Isten milyen módon szeretné, hogy éljenek. Az emberek egyszerűen nem értnek egyet abban, hogy Isten mit szeretne az emberektől. Sokszor az emberek azt gondolják, hogy az a helyes, ahogy ők gondolkodnak Istenről, és a többiek nézete hibás. Demokráciában a vallás nem határozhatja meg azokat a törvényeket, amelyeket mindenkinek követnie kell. Az egész társadalom szavazhatja csak meg a törvényeket. Így a vallás nem írhatja elő másoknak, hogy milyen törvényt kövessenek. Egy vallás tagjai önkéntes alapon követhetnek egy elvet, de ezt nem kényszeríthetik másokra törvény formájában. Az emberek választhatnak maguknak vallást. De ezt nem használhatják arra, hogy másokat irányítsanak. Egy demokráciában az emberek, és nem a vallás határozza meg a törvényeket.

Történet:

Napokkal később volt, hogy a vallási vezetők megjelentek. Senki sem tudta pontosan, ki hívta őket. Csodálatos szertartást rendeztek énekléssel, harangokkal, imákkal és történetekkel. A legtöbb gyerekek nagyon tetszett a szertartás. Petrára nagy hatással voltak a vallási vezetők, és ezt meg is mondta.

“Nagyon tetszett a szertartás,” – mondta egyiküknek. “Remélem, ismét eljönnek.”

“Azt hiszem, igen” – válaszolta a tisztviselő. Elena meghívott minket jövő hétre is.”

Az idő gyorsan telt, és a következő hét hamar eljött, és a vallási emberek visszajöttek. A szertartás ismét fantasztikus volt. Úgy tűnt, legtöbbjüknek tényleg tetszett. De egy furcsa dolog történt.

A vallási tisztviselők vezetője tett egy bejelentést. Erről nem szólt előre Elenának, mert ő biztosan nem egyezett volna bele. Ezt mondta:

“Mi vallási vezetők tudjuk, hogy mi a jó a felnőtteknek és nektek, gyerekeknek is. Évekig tanultunk vallási témákról, és sokat imádkozunk a Teremtőhöz, így tudjuk, hogy mi a helyes. Csináltunk egy sor törvényt, amit használni tudtok, amikor dolgoztok és játszottok. Amikor jövő héten visszajövünk, megjutalmazzuk azokat, akik engedelmeskedtek a törvényeknek, és megbüntetjük azokat, akik nem ezt tették.” Mosolyogva állt ott, és várta, hogy a gyerekek tapsoljanak, és kifejezzék egyetértésüket. Senki se tapsolt. A vezető már nem mosolygott.

“Ugyan már,” – mondta, “biztosan tudjátok, hogy nem élhettek a saját törvényeitek szerint. Biztosan tudjátok, hogy nekünk mint vallási vezetőknek jogunk áll megmondani az embereknek, hogy mit

tegyenek.” Ekkor már a legtöbb gyerek a homlokát ráncolta, és Elena is már a határán volt, bár még mosolygott. Úgy tűnt, hogy egyre jobban mosolyog, miközben a gyerekek egyre jobban ráncolták homlokukat! A vallási vezető folytatta: “Értem, hogy itt a demokráciát gyakoroljátok, és ez rendben van – úgy értem, hogy egy pontig. De van egy pont, ahol a demokrácia meg kell hogy álljon. Fejet kell hajtson a vallás előtt, amikor arról van szó, hogy az emberek mit csinálhatnak, és mit nem!”

Ekkor Elena a csoport elé ment gyorsan. Ott állt amellett a férfi mellett, aki eddig beszélt. “Mivel demokráciában élünk, szavazzunk. Hányan vannak köztetek, akik szeretnék átadni a jogokat a vallási vezetőknek, és hányan szeretnétek megtartani a jogaitokat? Gyerünk, emeld fel a kezéd, ha szeretnéd megtartani a jogaidat!” Nadesh, miközben felemelte a kezét, körbenézett a csoportban. Szinte minden kéz felemelkedett. Ó, micsoda hatalmas mosoly volt Elena arcán. A vallási vezetőhöz fordult.

“Köszönöm, hogy eljöttetek, de kérem, ne jöjjenek vissza. Szép napot kívánok!” Evvel a vallási vezetők csoportja felpakolt, és elment. Elena ismét a csoporthoz beszélt: “Ne aggódjatok, továbbra is lesznek vallási szertartásaink. De olyan vallást választunk, amely támogatja a demokráciát. Megtaláljuk azt a vallást, amely megadja nekünk a vallás élményét, de nem mondja meg, milyen törvények szerint éljünk. Ezért választottuk meg a törvényhozóinkat, és vezetőinket.” Majd hozzátette: “Ne értsetek félre, nagyon nagyra értékelem a vallást. Arról van szó, hogy egy demokráciában a vallási vezetők nem írhatják felül a megválasztott törvényhozók és vezetők döntéseit, akik felelősek azokért az emberekért, akik megválasztották őket.”

A következő héten egy másik vallási csoport tartott szertartást. A vezetőjük avval kezdte: “mi hiszünk a demokráciában – az embereknek kell önmagukat vezetni. Mi egy vallást ajánlunk Nektek, amelyet vagy alkalmaztok vagy nem, ahogy szeretnétek természetesen szabadon.”

Folytatás következik....

Gyakorlat: Írj a táblára egy listát azokról a tevékenységekről/pozíciókról, amiket az egyes vallások valamikor felvettek. Jó, ha a listán szerepel néhány olyan, amely ellentétben a többivel a listán. Például: Lehet sok feleség, vagy nem lehet senkinek több felesége, le lehet vágni annak a kezét, aki lop, nem lehet levágni annak a kezét, aki lop, nők lehetnek papok, csak férfiak lehetnek papok, meg kell legyél keresztelve, hogy a Mennyekbe juss, vagy nem kell, lehet állatokat ölni és enni, nem lehet ezt tenni, lehetnek emberek rabszolgák, nem lehetnek, nők nem tanulhatnak, tanulhatnak stb. Emlékeztess a diákokat, ha ezek bármelyike törvény less, MINDEN embernek be kell tartania. Menj végig a listán, és beszéljétek meg az esetleges törvényeket. ‘Szeretnéd, ha ez törvény lenne az országban?’ Gyakran kérdezd ezt meg. Világíts rá, hogy minden vallásban van valami jó, és volt valamikor nagyszerű vezetőjük. Szintén mutass rá, hogy ezek közül nem lenne helyes néhány erőltetése. Láttasd meg a diákokkal, hogy lehet, nekik tetszik néhány törvény, másoknak viszont nem. Demokráciában azt mondjuk, hogy nem tisztességes az embereket olyan vallás gyakorlására kényszeríteni, amit nem akarnak. Így a vallás nem írhatja elő, hogy mi a törvény.

13. Alapelv. A gyakorolni kívánt vallás megválasztásának joga az ország legfelsőbb törvénye által biztosított. A törvényhozók nem mondhatják meg az embereknek, hogy milyen vallást gyakoroljanak.

“Senki nem határozhatja meg, hogy az emberek milyen vallást gyakoroljanak.”

Egy demokráciában számos vallás létezik. Ez miért van így? Azért, mert az emberek azt a vallást gyakorolják, amelyet szeretnének. Az emberek különböző vallást választanak. És erről nagyon határozott elképzelésük van! Vannak, akik a vallási tanítások miatt szeretik a vallást. Vannak, akik az imán alapuló vallásokat szeretik, és vannak, akik a más emberek segítségével alapuló vallást, és így tovább. Sok vallás van. Van olyan időszak, amikor egy vallás sokkal a népszerűbb a többinél, de egy demokráciában a törvényhozók nem mondhatják meg, hogy melyik vallást kell az embereknek választaniuk. Egy demokráciában a vallásszabadság nagyon fontos. Ez azt jelenti, hogy az emberek megválasztják, hogyan fognak élni, és ezt megtehetik, ha ezzel nem sértenek másokat. Lesznek, akik nem választanak vallást, és az állam ezt kényszerítheti rájuk. Demokráciában azt mondjuk, hogy az emberek megválaszthatják, melyik vallást szeretnék gyakorolni.

Történet:

Sok héten keresztül más és más vallási csoport jött minden héten. Mindegyik ugyanazt mondta. “Az emberek saját magukat irányítják. Mi vallást kínálunk. Ti választjátok meg, hogy melyik vallást szeretnétek. Szabadon elfogadjátok, vagy elutasítjátok. Ez a ti vallásszabadságotok. Megválasztjátok, melyiket szeretnétek. Gyakorolhatjátok, ahogy szeretnétek, ha ezzel nem sértitek a törvényhozók által alkotott törvényeket – amely törvényhozókat demokratikus módon választottatok.”

Egy nap Petra és egyik barátja beszélgettek. “Akkor ez már eldöntött, ez a vallás dolog?” – kérdezte a barátja.

“Azt hiszem,” – válaszolta Petra. “Azt hiszem, ez így működik: demokráciában csak az emberek szavazással mondhatják meg, hogy mi a törvény a csoport számára. A vallások nem mondhatják meg. Lehetnek gyakorlataik, amelyeket a követők gyakorolnak, de ezek szokások, és nem törvények, amelyeket mindenkinek be kell tartani.” Nagyon örült annak, hogy erre rájött.

Majd visszaemlékezett valamire. “Ó, igen, mindenki megválaszthatja a vallását – amelyet követni akar. Ezt a jogot nem lehet elvenni még többségi szavazattal sem!” Ez az utolsó dolog fontos volt neki, mert még ő és Nadesh is másik csoportot választott, és fontos volt számára ez a jog.

Folytatás következik....

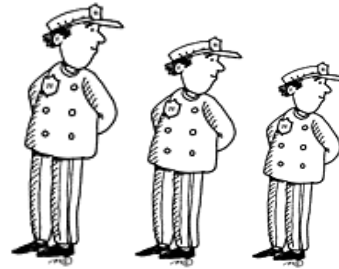
Gyakorlat: Mondd a gyerekeknek, hogy ez a gyakorlat vices, de az üzenet komoly. Hozzanak létre 3 csoportot, minden csoport álljon fel, és nézzen másik ablak felé, vagy tábla felé. Tegyenek úgy, mintha nagyon tetszene nekik az az ablak vagy tábla stb. Most színlelt komolysággal jelentsd be, hogy te vagy az állam, és mostantól kezdve MINDEN diáknak azt az ablakot kell néznie, amit te választasz ki. ‘Felejtsd el a régi ablakokat – csak az állam ablaka számít most már!’ A gyerekek menjenek vissza a helyükre. Beszéljétek meg az érzéseiket avval kapcsolatban, hogy az ‘állam’ dönti el, melyik ablakon kell kinézni. Ez tisztességes? Magyarázd el, hogy

demokráciában ezt nem tartjuk tisztességesnek. Azt gondoljuk, az emberek azon az ablakon nézzenek ki, amelyiken akarnak. Azt is hisszük, hogy az embereknek meg kell engedni, hogy úgy imádkozzanak Istenhez, ahogy akarnak. Az állam nem mondhatja meg, hogy melyik vallást kell gyakorolni.

14. Alapelv. A katonaság a megválasztott törvényhozók és vezetők irányítása alatt áll.

Emberek

Katonaság

“Az emberek irányítanak, nem a katonaság.”

A katonaság meg tudja ijesztetni az embereket. Azért, mert ők irányítják a hadsereget. A hadseregnek fegyverei vannak, és kényszeríteni tudják az embereket. Ezért van, hogy sok országban a katonaság irányít. De ez nincs rendben! Egy demokráciában a katonaság nem irányít, az emberek irányítanak. Az emberek mondják meg a katonaságnak, hogy mit tegyen. A hadsereg az emberek kívánságát teljesíti. Amikor a katonaság irányít, ezt a félelem által teszi. Ez nem jó. Az embereknek szabadon kell dönteniük arról, hogy hogyan éljenek. Nem szabad, hogy a katonaság félelmében éljenek. Demokráciában a törvényhozók és vezetők irányítanak, mert az emberek megválasztották őket. A hadsereg a törvényhozóktól és vezetőktől kapja az utasításokat.

Történet:

Éppen, amikor a vallás helyének kérdése a demokráciában kezdett elcsitulni, valaki más próbálta meg elvenni a hatalmat a demokratikus életet élő gyerekektől. Ezúttal a katonaság. Na nem a valódi katonaság. Úgy értem, hogy nem felnőttek fegyverekkel és lőszerrel. Hanem a vezetők egy csoportja. Néhányuk meg lett választva, hogy biztosítsák a játékok törvényes menetét. Elkezdtek egyenruhát hordani, menetelni, tisztelni a tisztjeik előtt. Úgy kezdtek viselkedni, mintha fontosabbak lennének, mint a többi gyerek. Volt, aki ütőt is elkezdett hordani, hogy fenyegetse a többi gyereket. Majd volt egy nagyon rossz incidens. Három fiú, akik nagyon benne voltak ebben a katonásdiban elkezdtek az ütőjüket egy másik fiú felé lengetni. A fiú nem hagyta magát megfélemlíteni. Azt követelték, hogy adjon nekik csúszópénzt – de ő nem volt erre hajlandó. Az öklükkel kezdték ütni, majd az ütőkkel! Nagyon csúnyán megverték. Majd erről hancegtek a többieknek, de Nadesh meghallotta ezt. Tudta, itt az ideje tenni valamit a katonáskodó fiúk ellen. Nadesh megbeszélésre hívta a többieket. Nagy volt az izgatottság a levegőben, és mindenki eljött. Mindenki, kivéve a megvert fiú. Ő ágyban volt, próbált rendbe jönni. A katonafiúk most nem tűntek annyira gonoszak, ahogy hajlott háttal ültek a padon a terem végében. Leginkább a földet nézték. Az első panasz Petrától jött. “Mit csináljunk!? Azt hiszem, szörnyű, hogy azok, akinek minket kellene segíteni, elkezdtek minket bántani!” Majd leült. Ezután a barátja, Marcela állt fel. “Ezek a katona fiúk azt a hatalmat gyakorolják, amivel mi nem ruháztuk fel őket. Azt mondom, fosszuk meg őket a hatalmuktól. Nincsen több egyenruha, nincsen ütő, nincsen tisztelgés!” Éljenzés közepette ült le, a gyerekek tapsoltak, és azt kiabálták: “Nincsen többé ütő!” és “Nincsen többé csúszópénz!” és így tovább. Ezután Nadesh beszélt: “Rendre van szükségünk – erre vannak a vezetők, hogy segítsék a rendet, és hogy a dolgok rendben menjenek. De ezek a fiúk nem ezt teszik. Bandába verődtek, és már nem

viselkednek úgy, mint a csoportot szolgáló vezetők. Csak az érdeklí őket, hogy hatalmuk legyen, és utasítgassák az embereket, a segítség már nem érdekli őket.”

Sokan levegőért kapkodtak, és izgalom szaladt végig a tömegen, amikor az egyik katonafiú hátul felállt, hogy beszéljen. Ó, nem, mit fog mondani! De amikor megszólalt, mindenki meglepődött.

“Amit tettünk, rossz volt. Most már beismerem. Tetszett az egyenruha, és hogy félnek tőlem. Sok gyerektől kaptam pénzt szívességekért cserébe. Csak meg kellett őket érinteni az ütővel, és azt tették, amit mondtam. De ez rossz volt, és ... és... sajnálom.” A könnyeket törölte a szeméből. De azért folytatta. “Azt mondjátok, hogy rendre van szükségetek, és egyetértetek evvel. De egy egyszerű színes karszalag, vagy egy adott színű sapka elég lenne ahhoz, hogy az emberek tudják, kik a vezetők a játék közben, és így tovább. Nincsen szükség egyenruhára, és természetesen nincsen szükség ütőkre. Ó, igen, és azonnal le kell állítani a pénz szedését. Nincsen többé csúszópénz!” Ezután leült. A többi katonafiú még mindig a földet nézte, de Sergio, aki most beszélt, az embereket nézte. Már nem nézett le.

Elena hirtelen megjelent, odament hozzá, és a vállára tette a kezét. Mosolygott, és fiú is mosolyogni kezdett. Valaki azt mondta, hogy a törvényhozóknak találkozni kellene, és tisztázni a törvényeket bármely katonai jellegű pozícióval kapcsolatban. A katonaságnak pontosan azt kell csinálnia, amit a törvényhozók mondanak. Végül is, a szavazók a főnökök, nem a katonák!

De Nadesh tudta, hogy nagyon fontos lenne alapos felügyelet alatt tartani a katonai pozíciókat, máskülönben ismét kontrollálhatatlanná válhatnak. Annyira ez járt a fejében, hogy hangosan kimondta: “Az emberek irányítják a katonaságot, és nem fordítva.” Körülnézett, és azt látta, hogy csak páran hallották. DE tudta, hogy még el fogja ismételni, hogy mások is hallják, újra és újra. Ha az emberek szabadságban élnek, nem tolerálják, hogy a katonák irányítgassák őket! Ezt tudta.

Folytatás következik...

Gyakorlat: Válassz 3 vagy 4 diákot ‘katonának’. Oktasd őket ki, majd tereljék össze a többi gyereket a terem végében, és kényszerítsék buta feladatokra. (Például: nézzetek fel és le, csukd be a szemed, nézz balra vagy jobbra). Majd fejezzétek be. Kérdezd meg a gyerekeket, milyen, amikor fegyveresek mondják meg, mit kell csinálni. Változtass a helyszínen. Válasszatok vezetőt. A vezető szólítsa magához a hadsereget. A vezető azt mondja a hadseregnek, hogy tegye le a fegyvert, majd végezzen feladatokat. Kérdezd meg az osztályt, ez demokratikusabb-e: megválasztott vezető ad parancsot a katonaságnak. Mégis az. Demokráciában a katonaság nem irányít. Az emberek irányítanak. A törvényhozók és irányítók azok, akik megmondják a hadseregnek, hogy mit tegyen. Azért, mert a törvényhozók és vezetők az embereket szolgálják.

15. Alapelv. Sem személy sem csoport nem hozhat törvényeket, hacsak az emberek választás alapján erre fel nem jogosították őket.

Megválasztott képviselők

“A törvényhozók az emberek akaratát szolgálják.”

Demokráciában az embereké az utolsó szó! A képviselőik csinálják a törvényeket. Nem a katonaság, nem az egyház, és nem a gazdagok. Minden ember szavaz, amikor megválasztják a törvényhozókat és vezetőket. A vezetők látják el a társadalom napi működésének vezetését. A törvényhozók meghozzák a szükséges törvényeket. Csak törvényhozók tehetik ezt. Kizárólag ők azok, akiket az emberek megbíztak avval, hogy a törvényhozásban képviseljék őket. Csak így kaphatnak erre felhatalmazást. Az emberek megválasztják őket. Ez azt jelenti, hogy az emberek a hatalmat a törvényhozók kezébe adják ebből a célból – hogy a szükséges törvényeket meghozzák. Egyértelmű, hogy a törvényhozók az emberektől kapják a hatalmat. Az egyházat nem az emberek választják szavazással, és a katonaságot sem, ahogy a gazdagokat sem. Így nekik nincsen joguk törvényeket hozni. Az emberek az általuk megválasztott személyeken keresztül hozzák meg azokat a törvényeket, amelyek alapján élni akarnak. Ez így működik egy demokráciában. Mi hozzuk saját törvényeinket.

Történet:

A következő napon érdekes dolog történt. Valaki megragadta Nadesh karját, és izgatottan a telek hátsó végében lévő istálló felé kezdte húzni.

“Épp az előbb találtuk ezeket!” – magyarázta, miközben alig kapott levegőt az izgatottságtól. “Nem tudom, mióta lehetnek ott!”

“Nem tudod, mióta lehetnek MIK ott?!” – próbált Nadesh valami információt kihúzni belőle.

“Látni fogod – siess, gyere már!” Csak ezt a választ kapta. Így ő is futni kezdett az istálló felé. Mire odaért, a másik fiú már felfelé tartott a létrán a széna felé. Nadesh halotta, hogy már vannak ott gyerekek.

Amikor felért, valaki egy papírt nyomott a kezébe. Ez volt az. Ez volt a felfordulás oka. Alig hitt a saját szemének! Törvények egy listája volt, amit a katonafiúk akartak érvényre juttatni.

“Majd én olvasom, te túlságosan meg vagy döbbenne,” – mondta Janice. Elvette a papírt, és olvasni kezdte. Az első törvény így szólt:

“Minden állampolgár engedelmeskedik a katonaságnak, vagy büntetést kap.” Folytatta az olvasást arról, hogy az emberek közvetlenül a katonaságnak fizetnek adót, és így tovább. De Nadesh csak félig hallotta. Nem tudta elhinni! Hogyan lehetnek emberek ennyire rosszak, gonoszak ... hogy azt gondolják, megmondhatják másoknak, hogyan éljenek? De ekkor valaki azt mondta:

“Hagynunk kellett volna, hogy a vallási vezetők hozzák meg a törvényeket, ők legalább kedvesek voltak, és nem akartak bántani minket!” Ekkor Nadesh nagyon nagyon mérges lett!

”Hát nem fogod fel?!” – kiabált Nadesh. “Demokráciában élünk, MI, te és én. Mi hozzuk a törvényeket – a megválasztott törvényhozókon keresztül. MI emberek irányítjuk a saját életünket! Nincsen szükségünk vallási vezetőkre, gazdagokra, katonákra sem másra, hogy törvényeket hozzanak nekünk. CSAK AZ HOZHAT TÖRVÉNYT SZÁMUNKRA, AKIKET MI VÁLASZOTTUNK MEG ERRE!” Egy pillanatra megállt levegőt venni. Kicsit megnyugodott. “Tarthatnánk csoporttalálkozót, hogy ezt ismét elmagyarázzuk mindenkinek. Rakunk egy tüzet, és elégetjük ezeket a hamis törvényeket, ezeket a nem igazi törvényeket, hiszen nem megválasztott törvényhozók írták őket. Mi MAGUNK vagyunk a demokrácia!”

Csendben lemásztak a létrán, és elmentek az istállóból. Aznap este megbeszélést tartottak, és mindenki számára egyértelmű lett, hogy demokráciában CSAK azok hozhatnak törvényt, akiket az emberek megválasztanak. A tűzben elégették a hamis törvényeket.

Petra javaslatára, körbementek a tűz körül, és mindenki mondott valamit, hogy miért szeret demokráciában élni. Mindenki más okot mondott, de a végén, az okok a szabadságról szóltak, hogy úgy élhetünk, ahogy akarunk, és nem ahogy más akarja. Ahogy elhagyták a tábortüzet aznap este, Petra gondolkodott: “Azt hiszem, a demokrácia természetes mindenki számára a világon, mert a világon mindenki szabadon akar élni.” Ez a gondolat nagyon boldoggá tette. Hú, de csodálatos! Az egész világ demokratikusan él, és élvezi a szabadságot! Mosolygott végig, így ment aludni, és még álmában is mosolygott.

Folytatás következik....

Gyakorlat: Mondd meg a diákoknak, hogy szeretnél valamire rámutatni, ezért egy gyakorlatot fogtok végezni. Mondd meg nekik, figyeljék meg, mennyire tetszik nekik, hogy mi fog történni. Most válassz valakit királynak. A király mondja meg az embereknek, hogy mit tegyenek. (Sorakozzanak a falnál, maradjanak a helyükön, az összes fiú új nevet kap stb). Mutass rá, hogy lehet, hogy a király kedves volt, de ő irányított, és nem az emberek. Most válassz pár gyereket hadseregnek. Hozzanak törvényt, ahogy a király is tette. Lehet variálni, hogy most csináltassanak az emberekkel, mint a király. Vagy lehet ugyanaz. Majd a diákok válasszanak 2 vagy 3 törvényhozót. Most a törvényhozók mondják meg, hogy mit csináljanak. Lesz olyan, amikor nem tetszik párnak, amit a törvényhozó mond nekik. Állítsd le a folyamatot, és legyen új választás- Talán most választanak meg. Talán nem. Majd az új törvényhozó is mondja meg az embereknek, hogy mit tegyenek. Értsék meg a diákok, hogy ha a törvényhozókat választják, az emberek le is cserélhetik őket, ha nem tetszik nekik, ahogy a törvényeket hozzák. Mutass rá, hogy királyokkal és hadsereggel, mint törvényhozó, NINCSEN cserelehetőség! Velük kell élni. Beszéljétek meg, melyik tisztességes, melyiket szeretik legjobban. (Hadseregek és egyszemélyes vezetők hatékonyak lehetnek, és demokráciák eredménytelenek, de a legtöbb ember inkább irányítja az életét, mintsem inkább valaki más uralkodjon felettük.)

16. Alapelv. Magáncsoportok saját gyakorlatot folytathatnak, ha evvel nem szegik meg az ország legfelsőbb törvényét vagy az újabb törvényeket.

“Magáncsoportok saját gyakorlatot folytathatnak, ha evvel nem szegik meg a törvényt.”

Az egyik lány speciális egyenruhát hord, amit csak csapatának tagjai hordanak. A táncoslány táncruhát hord, amit csak táncsapatata visel. Ez a saját gyakorlatuk. A szurkolócsapatnak is van saját rendje. A vezetőjük és a többiek abban egyeztek meg, hogy egyfajta ruhát hordanak, amikor szurkolásra buzdítják az embereket. Ezekkel a szabályokkal nem sértik a törvényt.

A halászok privát csoportjának is volt saját gyakorlata. Amikor hozzájuk hasonló emberek halásztak a területen, az rendben volt. De amikor más nyelvet beszélő, és más bőrszínű emberek jöttek halászni a területre, a csoport nagyon dühös volt. Tervet dolgoztak ki, hogy elsüllyesszék a más bőrszínű halászok csónakjait, és hogy fizikailag bántsák őket. Ez volt az ő gyakorlatuk. A szabályuk így szólt: “Csak a mi fajtánk halászhat itt.” Szerinted ez a gyakorlat sérti az ország törvényeit?

Egy másik magáncsoportnak is volt saját gyakorlata. Legtöbbször egy messzi hegyvidékről származtak. Úgy döntöttek, hogy mindenki, aki erről a távoli hegyvidékről származik, egy kis kék hópihét fog viselni az ingén vagy kabátján. Így könnyű volt felismerni egymást, és gyorsan lehetett segíteni, ha szükség volt rá. A gyakorlat azt mondta: “Mi, akik kék hópihét viselünk, olyanok vagyunk, mint egy család.”

Demokráciában az egyik gyakorlat rendben van, a másik illegális. Meg tudod mondani, melyik megengedett, és melyik nem? Godnolod, hogy ezek a gyakorlatok sértik az ország törvényeit? A kétféle gyakorlat közül melyik tetszik Neked?

Történet:

Az idő gyorsan múlt Elena házában, és lassan már egy éve volt, hogy Petrát és Nadesht a partra tette az öreg Kapitány Nagy Fa Országban. Jó év volt. Annyi minden történt. Megszavazták, hogy maradjanak, Petra talált vallást, ami tetszett nekik, olyan vallást, amely értékelte a demokráciát. Boldogok voltak a barátaikkal.

De nehéz is volt ez az év. Nem fogja újra látni a szüleit. Tudta, hogy halottak. De nem volt egyedül. Természetesen ott volt neki Nadesh, és Petra rájött, hogy voltak más gyerekek, akiknek szintén meghaltak a szülei. Elena házában a legtöbb gyerek arra számított, hogy majd a szülei visszajönnek értük. De azoknak, akik tudták, hogy a szülei meghaltak, furcsa érzés volt. Mindannyian így éreztek. Nagyon szomorúak voltak, mivel a szülei meghaltak. De tudták azt is, hogy a szülei nagyon örülnének, ha tudnák, hogy a gyerekeik szabadon, demokráciában élnek.

Sahara így mondta ezt: “Bárcsak jönne Mama és Papa, de tudom, hogy mindig azt remélték, hogy majd szabadságban nőnek fel, és most itt vagyok. Bárcsak itt lennének, és szabadon élhetnének ők is. De örülök, hogy így teljesül az álmuk – hogy demokráciában nőnek fel, és minden nap szabad vagyok!”

Az a néhány gyerek, akiknek meghaltak a szüleik mind így éreztek. Azt érezték, amit Sahara. Az ő életükkel teljesült szüleik álma – hogy demokráciában élhessenek.

Egy nap Saharának volt egy ötlete. Elmondta Petrának.

“Fejezzük ki tiszteletünket szüleinknek – akik már nincsenek. Mondjuk meg az összes gyereknek, akiknek nem élnek a szüleik, hogy egy héten egy nap viseljünk sárga karszalagot. Ez lesz a sárga karszalag klub. Ez kifejezi, hogy gondolunk rájuk, és kifejezi, hogy boldogan élünk szabadságban.” Majd figyelte Petrát, tetszik-e neki az ötlet. Petra mosolygott. Tetszett neki a gondolat.

“Sahara, ez egy nagyszerű ötlet! Ez a klub arra lesz, hogy kifejezzük tiszteletünket a szüleink iránt, és egyszerre azt is, hogy boldogok vagyunk, mert demokráciában élünk. Ez tetszik.”

Sahara hozzátette: “De ez a klub azoknak a gyerekeknek lesz, akik elveszítették szüleiket.” Petra egyetértett. Szükségük volt egy kis különleges klubra csak nekik. Egy klubra, amelyben értették, hogy mit érez a másik.

Megbeszélték azokkal a gyerekekkel, akik elveszítették a szüleiket, és megegyeztek.

“Rendben,” – mondta Petra. “Minden kedden viseljük majd a karszalagot. Biztassuk erre a többieket is a csoportunkban. Ez legyen 100 százalékos!”

Voltak gyerekek, akiknek nem tetszett, hogy nem kérték őket arra, hogy keddenként sárga karszalagot viseljenek. Tudták, hogy a szüleik majd egy napon visszajönnek, de szerettek volna részesei lenni ennek új gyakorlatnak, amely azt mondta: “Ha meghaltak a szüleid, és szereted a demokráciát, viselj keddenként sárga karszalagot.” Volt, aki azt mondta, a demokrácia ellen van egy ilyen gyakorlat, nem is lett megszavazva. Sokat beszéltek erről.

De egy nap ebéd előtt egy forró vita után Nadesh tisztázta a dolgokat. Határozott elképzelése volt erről, amit hallani lehetett hangerejéből. “Ez a gyakorlat nem sérti az írott törvényeket, amelyeket a törvényhozóink megfogalmaztak. Így ez a része rendben van. A másik dolog, hogy a klub tagjait biztatjuk a karszalag viselésére, de nem kötelező. Nem sértenek törvényt, ha nem viselik. Senki sem kerül börtönbe, ha nem viseli. Ez a helyzet! Nem sérti a törvényt a karszalag VISELÉSE, és a törvény semmit sem tud tenni a VISELÉS ELLEN!” Majd nyugodtabb hangon hozzátette: “A lényeg, hogy különleges csoportoknak lehetnek különleges gyakorlataik, ha evvel nem sértik az ország törvényeit”. Folytatás következik....

Gyakorlat: Ismételd el a kérdéseket a megbeszélési oldalról. Kérdezd ki a diákokat. Melyik gyakorlat szegi meg a törvényt? (Az, amelyik tönkreteszi a hajókat, és bántja az embereket.) Miért nem illik ez (hajó tönkretétel, emberek bántása) egy demokráciába? A kék hópehely különleges használata miért illik a demokráciába? Ezt a kérdést a rajz alatti kijelentéssel lehet megválaszolni: ‘magáncsoportok gyakorolhatnak különleges szokásokat, ha evvel nem sértik a törvényt.’ (A hópehely gyakorlata nem sérti.) A gyerekekkel nézd meg a rajzokat. Beszéljétek meg, milyen speciális gyakorlatokat láttok. (Labdajátékos sportnadrágban és felsőben, táncosok táncruhában, pomponos lány egyenruhában.) Kérdezd meg, láttak-e már labdajátékost üzleti öltönyben kosárlabdajáték közben. Vagy pomponoslányt pilótaruhában? Általában nem. Láttak táncost katonaruhában? Nem sokszor. Majd kérdezd meg: ‘Katonaruhát viselő táncos vagy öltönyös labdajátékos sérti a törvényt?’ (Nem, ez hagyomány, nem törvény, hogy a kosárlabdások sportfelsőt viselnek és táncosok táncruhát stb.) ‘KÉNYSZERÍTHETI kormány a labdajátékosokat és táncosokat a hagyományos ruhák viselésére?’ Nem, nem illegális nem követni a hagyományt. Demokráciában magáncsoportoknak lehetnek speciális gyakorlataik, de nem kényszeríthetik ezeket tagjaikra, és a gyakorlat nem sértheti a törvényt.

17. Alapelv. A vezetőket megválasztják, hogy döntéseket hozzanak, és irányítsák az ország szervezeteit. Mindezt úgy kell tenniük, hogy közben betartsák az ország legfelsőbb törvényét, és minden más új törvényt, amelyet a legfelsőbb törvény után hoztak meg.

“A bírók gondoskodnak arról, hogy a vezetők betartsák a törvényeket.”

A bírák gondoskodnak arról, hogy a társadalom a törvények szerint működjön. A törvények arra vannak, hogy a társadalom gördülékenyen működjön. A vezetők foglalkoznak a társadalom napi részleteivel. Erre választották meg őket. De ezt úgy kell tenniük, ahogy a törvény előírja. Az egyik részlete ennek az emberek munkahelyi felvételével függ össze. A törvény azt mondja, nem számít, milyen színű a bőröd, ugyanannyi jogod van a munkára jelentkezni. Így a vezetőknek gondoskodniuk kell arról, hogy minden ember jelentkezni tudjon az állásra. A törvény azt is mondja, hogy rokkant emberek is jelentkezhetnek. A vezetőknek ezt a törvényt is be kell tartaniuk.

Ha nem tartják be a törvényt, bíróság elé kerülnek, és a bírók fogják velük betartatni a törvényt. A bírák gondoskodnak arról, hogy az emberek által megszavazott törvények be legyenek tartva. Vannak törvények arról, hogyan kell a pénzt elkölteni. Vannak törvények arról, hogyan kell nyilvántartani a pénz elköltését. Ez azért van, hogy az emberek ellenőrizni tudják a pénz elköltését, és így biztosítsák, hogy a vezetők tisztességesek. Sok törvényt kell átgondolni, amikor a vezetők döntést hoznak. Nem tudják csak kedvük szerint irányítani a dolgokat. Demokráciában úgy kell irányítani, ahogy a törvény előírja. Ha nem hoznak jó döntéseket, lehet, nem választják őket újra.

Történet:

Ezután szinte mindenki megbékélt a sárga karszalaggal. De mégsem mindenki. Az egyik gyerek, Ramon, akinek meghaltak a szülei, azt mondta, hogy annyira fontos a halott szülők tisztelete, hogy törvény kellene, amely előírja, hogy akinek meghaltak a szülei, viseljen sárga karszalagot keddenként. Arra akarta rávenni a törvényhozókat, hogy törvényben fogalmazzák meg, hogy ha egy gyermek, aki elvesztette szüleit, és nem viseli a szalagot, legyen bezárva egy teljes napra a szobájába. De ez nem tetszett a törvényhozóknak. Tudták, hogy ez az eddig meghozott törvények ellen lenne. Mindenképpen sértené azt a törvényt, miszerint “tehetsz, amit akarsz, ha evvel nem sértesz másokat”. De más törvények ellen is szólna valószínűleg.

De Ramon nem volt evvel megelégedve, és az ügyet bíróságra vitte. Azt mondta, meggyűlik vele a bajuk azoknak, akik nem viselik a szalagot, amikor ő úgy gondolja, hogy kellene. Biztos volt az igazában. Azt akarta, a bíróság értsen vele egyet. A bíróság olyan emberekből állt, akiket arra választottak meg, hogy értelmezzék a törvényt, amikor nem egyértelmű. Néha vezetők azt mondják, a törvény ezt jelenti, és más vezetők vagy egyszerű emberek azt akarják mondani, hogy mást jelent. Ez a bíróság olyanokból állt, akik ezt voltak hivatottak eldönteni. A bírák döntései fontosak, és az embereknek be kell tartani őket. A bírák gondosan megnézik a törvényt, és megmondják, mit jelent.

A bíró azt mondta: “Ramon, nem kényszerítheted az embereket a sárga karszalag viselésére. Ez a törvény ellen lenne. A karszalag viselése önkéntes gyakorlat. Lehet, hogy jó ötlet, de nem törvény.”

Megmondta Ramonnak, hogy ne nehezítse meg azok életét, akik nem akarják viselni a szalagot. Ramon boldogtalannak tűnt napokig, miután a bíró megmondta neki, hogy az ötlete sérti a törvényt. Elvesztette az ügyet a bíróságon, és ez nem tetszett neki. De tudta, a bírák döntenek, amikor az a kérdés, mit jelent egy törvény. Végül, mire eljött Elena születésnap partija, úgy tűnt, Ramon megbékélt.

Folytatás következik....

Gyakorlat: Ez egy szerepjáték gyakorlat. Magyarázd el a diákoknak, hogy megnézed velük azt a szituációt, amely a megbeszélési oldalon szerepel (sokféle színű ember jelentkezik állásra), és ezt el fogják játszani, hogy megtapasztalják. A következő szerepekhez kell diák: (1) biro, (2) menedzserek, (3) állásra jelentkezők és (4) rendőr. Ez egy egyszerű változata annak, hogy hogyan működik az társadalom a törvények szerint. Itt nem szerepel az összes lépés. 1. Szín: a menedzserek megbeszélésen vannak, és eldöntik, felvesznek embereket, hogy az utcán dolgozzanak. 2.szín: egyik jelentkező fekete less, egy másik zöld, egy másik fehér, és egy másik lila. Mondd meg a gyerekeknek, hogy képzeljék el az embereket ezekben a színekben, amint odamennek a menedzserekhez, hogy jelentkezzenek az állásra. A jelentkezők egyenként jelentkeznek. 3. Szín: ZÁRT MEGBESZÉLÉSEN a menedzserek eldöntik, hogy zöldek nem jelentkezhetnek. 4. Szín: a menedzserek odahívják a zöldet, és megmondják neki, hogy nem jelentkezhet, mert zöld. A zöld ember csalódottan távozik. 5. Szín: A rendőr megmondja a menedzsereknek, hogy megszegték a törvényt, és a bíróságra viszi őket a bíróhoz. 6. Szín: Bejön a biro, kongat, és elmondja nekik a vádat (zöldek nem jelentkezhetnek), és megkérdezi, bűnösök-e, Azt mondják, igen, bűnösök. A biro megmondja nekik, hogy 5000 dollár bírságot kell fizetniük. Beszélj meg a szerepjátékot a gyerekekkel. Amint az üzenet egyértelművé válik, lehet, hogy újra el akarják majd játszani (más színészekkel), hogy az egyes pontok egyértelműek legyenek. Egyetértenek avval, hogy demokráciában a menedzsereknek be kell tartaniuk a törvényt? ‘Demokráciában a társadalmat irányító embereknek a törvényt be kell tartan.’

18. Alapelv. Különböző politikai pártok eltérő politikai véleményt fejtenek ki. Az emberek választásán múlik, hogy melyik pártot támogatják.

Jobb állások

adócsökkentés

“Az emberek abban a pártban játszanak aktív szerepet, amelyet leginkább kedvelnek.”

A politikai pártok nagyon fontos szerepet játszanak egy demokráciában. A hétköznapi emberek nagyon aktívan vesznek részt a politikai pártokban. Sok vélemény van arról, milyen törvényt kellene elfogadni. És arról is vitatkoznak az emberek, hogy a kormány mennyire legyen bevonva a társadalom életének részleteibe. Sok nézőpont van arról is, egy ország hogyan viszonyuljon a szomszédaihoz. De minden véleményt érdemes meghallgatni! Demokráciában ezeket a véleményeket a politikai pártok fejezik ki. Egy párt egyfajta nézetrendszerre alapszik, egy másik párt pedig egy másikra. Így az összes fő véleményt ki lehet fejteni. A politikai pártokban az emberek nagyon megdolgoznak, hogy üzeneteiket eljuttassák az emberekhez. Posztereket helyeznek el, tévében, rádióban, újságokban hirdetnek. A szomszédokkal és barátokkal beszélgetnek. Pénzt gyűjtenek. Pártjuk nézeteit támogatják. Ha elegendő embert meggyőznek, ötleteikből törvény lehet.

Történet:

Ramon részben azért volt jobban, mert ő vezette a ‘Mondd el úgy, ahogy volt’ politikai pártot. A párt ötlete az volt, hogy jó, ha az emberek elmondják, amikor úgy érzik, rosszul bántak velük. Ramon szeretett vezető lenni, és elmondani, amit gondolt. Sokat panaszkodott a sárga karszalag miatt. Sokan úgy érezték, csak szeret panaszkodni. Sokan mások, akik szintén szerettek panaszkodni, csatlakoztak a politikai párthoz. Ebben a pártban úgy érezték, hogy jó dolog “bátornak lenni, és elmondani, amit érzünk.” Mások úgy gondolták, hogy a ‘Mondd el úgy, ahogy volt párt’ egyáltalán nem bátor. Úgy gondolták, azoknak van ez a párt, akik szeretnek panaszkodni. Azonban, mint a legtöbb politikai párt, Ramon és barátai posztereket készítettek, megbeszéléseket tartottak, és mindent megtettek, hogy még több gyerek csatlakozzon hozzájuk. Amikor elkezdtek növekedni, Nadesh és Petra elhatározta, hogy tesznek valamit. Összegyűjtötték a barátaikat.

Petra kezdte. “A ‘Mondd el, ahogy volt’ párt szeret panaszkodni!” Majd folytatta: “Csak azt mondják, hogy mi rossz. Soha nincsen megoldásuk. Olyan pártra van szükségünk, amelynek vannak megoldásai!” A körülötte lévő csoport tapsolni kezdett.

“Hívjuk Megoldások pártjának,” – javasolta Nadesh. “Persze, néha rendben van a panaszkodás, de mindig jobb, ha megoldással állunk elő. Panasszal nem oldjuk meg a világ gondjait!”

“Lehetne ez a szlogenünk,” – mondta Sahara. “A Megoldások mentik meg a napot.”

A csoportnak tetszett az ötlet. A párttagok megbeszéléseket tartottak, poszttereket készítettek, beszédet mondtak, és mindent megtettek, hogy a szavazás napján az ő ötleteik legyenek elfogadva. Intenzív volt a verseny, ahogy mindkét párt minél több szavazót próbált szerezni.

“Nem gondoltam volna, hogy az emberek ennyire keményen dolgoznak egy politikai pártban,” – mondta Nadesh Petrának egy nap. “Tényleg azt szeretnék, hogy nyerjenek az ötleteik, ugye?”

“Azt hiszem,” – válaszolta Petra. “Látják, hogy a kemény munka a pártban a legjobb esély gondolataik elfogadtatására. A legtöbb tagunk nem fog pozíciót kapni a kormányban. A párt szintjén való munka a legjobb esély, hogy hangot kapjanak.”

“Gyerünk! Vissza a munkához,” – róttá meg őket Sahara. “Nem akarjuk, hogy lekörözzenek! Ne felejtse el, ha nyernek, az ő gondolataik alapján kell élnünk.” Visszamentek dolgozni. Annyira remélték, hogy nyerni fognak. Természetesen a másik part is ugyanezt érezte, és nyerni akart az ötleteivel. Mindkét oldal tisztességesen játszott. Keményen játszottak. Mindkét oldal nyerni akart! Folytatás következik....

Gyakorlat: Válassz két népszerű diákot, és kért, foglaljanak helyet a terem két oldalán. Anélkül, hogy a többi diák hallaná, mondd egyiküknek, hogy a Munkahely pártot képviseli. A párt célja, hogy még több állás legyen elérhető az embereknek. Egy kis beszédet fog tartan, hogy meggyőzze az osztályt, csatlakozzanak a pártjához. A másik diák az Egészség és Utak pártot képviseli. Az ő céljuk, hogy jobbat utak legyenek, és fejlődjön az egészségügy. Egy kis segítséggel tőled, ha ez szükséges, tartsanak egy kis beszédet a pártjuk nevében. A két beszéd után, röviden beszéljétek meg a partook eltérő álláspontjait. A diákoknak választaniuk kell a partook között. Még konszenzus kialakulás előtt fejezd be a megbeszélést. A gyakorlat érdekesebb, ha vannak, akik határozottan támogatják mindkét oldalt. Majd a diákok csatlakozzanak, és menjenek az általuk választott part oldalára. Nézzétek meg a partook nagyságát. Majd a diákok visszatérnek a helyükre. Magyarázd el, hogy a következő lépés, ha valódi partook lennének, hogy elmennek a közösségekhez, és megpróbálják meggyőzni őket, hogy csatlakozzanak, (1) szavazzanak a képviselőjükre a választáson, (2) és hogy az elképzeléseik törvénnyé váljanak. Majd beszéljétek meg az élményt az osztállyal. Meglepte őket a pártok mérete? Még milyen gondolatok köré alakulhat párt? Milyen módszereket lehet használni az emberek meggyőzésére, hogy támogassák jelöltjüket, és politikai elképzeléseiket? Van tökéletes párt? Tetszett nekik egyik párt elgondolása, és közben a másiké is? Annak eldöntése, hogy melyik pártot támogatjuk a demokrácia része. Az emberek így gyakorolják hatalmukat.

A történet következtetése:

Elena születésnapjára mindkét pártnak szüksége volt a pihenésre. Jól jött a pihenés az intenzív kampányban. Megegyeztek, hogy egy hétre szünetel a kampány, és másra figyelnek – Elena születésnap partijára. Micsoda parti volt! Annyi finom ennivaló. Sokan csinosan felöltöztek az eseményre.

Kétszeresen is különleges volt ez Nadeshnek és Petrának, mert már több, mint egy éve itt voltak. A szendvicsek nagyon jók voltak. A második után a kapitányra és a kalózokra gondolt, akik megölték szüleiket, és annyira gonoszak voltak velük. Sok idő eltelt azóta, gondolta. Nehéz volt mindent figyelemmel követni, annyi minden történt vele és Petrával. Micsoda év! Volt, ami nagyon nehéz volt. És mégis sok minden jól sült el.

“Mire gondolsz?” – kérdezte Petra.

“Arra, hogy mennyire gonosz volt velünk a kapitány és a kalózok. És hogy mi minden történt utána. De, tudod, Petra, legalább egy dologban igaza volt a kapitánynak.”

“És mi volt az?” – kérdezte Petra.

Nadesh ezt válaszolta: “Persze ez nem változtatja meg, hogy mit tett a szüleinkkel és velünk, de azt hiszem, igaza volt, amikor meghallottam, hogy beszélget az első tiszttel. Egy dolog, amit mondott, az volt, hogy az emberek szeretnek demokráciában élni. Emlékszel? Ezért hozott minket ide.”
“Azt hiszem, igazad van,” – mondta Petra. “Tudom, hogy szeretek demokráciában élni. És ahogy látom, mindenki más is.”

VÉGE